

SMERNICE

za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma

Datum sprejetja 23. 2. 2011

1. UVOD

V zavarovalniškem sektorju¹ in drugih sektorjih finančnih storitev obstaja tveganje, prek katerih lahko fizične in pravne osebe dostopajo do finančnega sistema. Ta dostop daje priložnosti storilcem kaznivih dejanj, da zlorabijo finančni sistem za pranje denarja in financiranje terorizma. Kriminalci iščejo poti za prikritje nezakonitega izvora sredstev. Osebe, ki so vpletene v organiziranje terorističnih dejanj, iščejo načine za financiranje teh dejanj. Zavarovalniški produkti in transakcije so lahko sredstvo za pranje denarja ali financiranje terorizma.

1. Agencija za zavarovalni nadzor (AZN) ocenjuje, da izpostavljenost ni tako velika kot drugod v finančnem sektorju, vendar so zavarovalnice tudi možen cilj za pralce denarja in za tiste, ki zbirajo sredstva za teroristična dejanja ali iščejo načine kako spraviti sredstva do svojih družabnikov. Zavarovalnice so lahko vede ali nevede vpletene v pranje denarja in financiranje terorizma, zaradi česar so izpostavljene pravnemu in operativnemu tveganju ter tveganju izgube ugleda.²
2. Mednarodno združenje zavarovalnih nadzornikov (International Association of Insurance Supervisors, IAIS) daje preprečevanju pranja denarja (AML) in financiranja terorizma (CFT) visok poudarek. Oktobra 2003 je IAIS potrdilo in izdalo *Insurance core principles and methodology (Temeljna načela in metodologijo za zavarovalnice)*, ki so revidirana temeljna načela zavarovalnega nadzora. Za učinkovit sistem nadzora se zahteva skladnost s temeljnimi načeli za zavarovalnice. Za doseg tega cilja je treba upoštevati tudi priporočila Projektne skupine za finančno ukrepanje glede pranja denarja (Financial Action Task Force, FATF), ki se nanašajo na zavarovalnice in zavarovalni nadzor.
3. Potem ko je oktobra 2001 FATF sprejela VIII posebnih priporočil o financiranju terorizma za preprečevanje financiranja terorizma³, je junija 2003 sprejela še revidirano besedilo štiridesetih priporočil o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (AML/CFT).
4. IAIS šteje štirideset priporočil FATF o pranju denarja iz leta 2003 in VIII posebnih priporočil FATF o financiranju terorizma za mednarodne standarde za zavarovalne nadzornike in zavarovalnice na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.
5. Države članice Evropske unije so sprejele naslednji direktivi:
  - Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2005/60/ES z dne 26. 10. 2005 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranja terorizma;
  - Direktivo Komisije 2006/70/ES z dne 1. 8. 2006 o določitvi izvedbenih ukrepov za direktivo 2005/60ES Evropskega parlamenta in Sveta glede opredelitve »Politično izpostavljene osebe« in tehničnih meril za postopke poenostavljene dolžnosti skrbnosti pri ugotavljanju identitete stranke ter izjeme na podlagi finančne dejavnosti, ki poteka zgolj občasno ali v omejenem obsegu. Sprejeti direktivi upoštevata številna priporočila FATF.

---

¹ Zavarovalniški sektor obsega zavarovalnice, pozavarovalnice in posrednike. Izraz "posrednik" v tem dokumentu pomeni zastopnike, posrednike in vse druge oblike posredovanja ali prenosa pooblastila v imenu zavarovalnice.

² Pravno tveganje: možnost, da tožbe, negativne sodbe ali pogodbe, ki se izkažejo za neizvršljive, ovirajo ali negativno vplivajo na poslovanje ali pogoje zavarovalnice. Tveganje izgube ugleda: možnost izgube zaupanja v stabilnost institucije zaradi negativne podobe o poslovni praksi in povezavah zavarovalnice, ki je lahko točna ali ne. Operativno tveganje: tveganje odpovedi sistemov, notranjih postopkov in kontrol, ki lahko povzroči finančno izgubo. Med operativna tveganja spada tudi skrbniško tveganje.

³ Ta priporočila so dostopna na spletni strani FATF (www.fatf-gafi.org). Za zavarovalnice so posebej pomembna priporočila FATF 4-6, 8-11, 13-15, 17, 21-23, 25, 29-32 in 40 in posebna priporočila IV, V, VII ter metodologija za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma.

Državni zbor RS je v skladu z evropsko zakonodajo junija 2007 sprejel nov Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, s čimer so bile zahteve iz zgoraj navedenih direktiv in priporočil prenesene v slovenski pravni red. Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (v nadaljevanju ZPPDFT) je začel veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu RS št. 60/2007 dne 21.7.2007, v celoti pa se je začel uporabljati dne 21. 1. 2008. Ena izmed bistvenih novosti ZPPDFT je uveljavitev pristopa, ki temelji na oceni tveganja (angl. Risk Based Approach). Skladno s tem je zavezancem iz 4. člena ZPPDFT naložena obveznost, da izdelajo analizo tveganja, s katero se oceni tveganost posamezne skupine strank, poslovnih razmerij, produktov in storitev z vidika možne zlorabe za pranje denarja ali financiranje terorizma z namenom, da se na tej podlagi izvajajo ustrezni ukrepi.

6. Številne smernice, ki so jih izdale mednarodne organizacije, zagotavljajo koristne informacije o dovzetnosti za pranje denarja in financiranja terorizma v zavarovalniškem sektorju. Šibke točke, ki so jih te organizacije opredelile in pri katerih je potreben poglobljen pregled strank ali posebna pozornost nadzoru, so naslednje:

- transakcije, ki vključujejo račune v več jurisdikcijah;
- računi, uvedeni od enega posrednika k drugemu brez ustreznega pregleda stranke/poznavanja stranke ali iz jurisdikcij z visokim tveganjem;
- uporaba fizičnih ali pravnih oseb (npr. družb, skladov) za kamuflažo;
- subjekti z zapletenimi podjetniškimi strukturami;
- politično izpostavljene osebe;
- poslovanje s finančnimi institucijami in posredniki ali strankami, ki poslujejo v jurisdikcijah z neučinkovitimi sistemi preprečevanja pranja denarja in preprečevanja financiranja terorizma;
- neregistrirana ali neregulirana investicijska orodja;
- čezmejni zbirni in korespondenčni računi; in
- sistemi fiktivnega trgovanja.

Finančni sistemi se neprestano razvijajo in meje med posameznimi finančnimi sektorji se vedno bolj brišejo, zato lahko zavarovalnice in posredniki, pri pojavu vprašanj in problemov, pri katerih ni enoznačnih odgovorov, uporabijo smernice in napotke tudi drugih domačih finančnih nadzornih organov (izven zavarovalniškega sektorja) in tujih nadzornih organov ter mednarodnih institucij. Primeri, ki so opisani v nadaljevanju, zato ne izhajajo samo iz zavarovalnega sektorja, ampak so navedeni kot pomoč zavarovalnicam in posrednikom pri zagotavljanju preprečevanja pranja denarja in preprečevanja financiranja terorizma.

7. Enaka načela, ki veljajo za zavarovalnice, veljajo tudi za posrednike. Posredniki imajo pomembno storitveno vlogo pri uvajanju in plasiranju življenjskih zavarovanj in drugih investicijskih zavarovanj v zavarovalnicah in zato ta vloga vpliva na pristop k preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma na podlagi ocene tveganja. Opisi v teh smernicah v zvezi s posredniki, so splošni in namenjeni dobremu razumevanju različnih vlog, ki jih imajo na distribucijski poti. Večina predpisov o zavarovalnem posredništvu po svetu ne uporablja več razlikovanja med zastopniki in posredniki, temveč pristop na podlagi dejavnosti. Zanašajo se na razkritje na ravni pogodbe, tako da se stranka glede na posamezno pogodbo zaveda, kakšno vlogo opravlja posrednik. Kar zadeva pogodbene odnose med posredniki in zavarovalnicami, je na splošno mogoče za ponazoritev razlikovati med naslednjimi pogodbenimi odnosi (opisno):

- a) vloga „zastopnika“ življenjske zavarovalnice je prodajati in urejati izključno zavarovalne investicijske produkte te življenjske zavarovalnice, zato je lahko „zastopnik“ zaposlen v tej življenjski zavarovalnici. „Zastopnik“ pa je lahko tudi posameznik, samostojni podjetnik ali družba, ki dela v okviru pogodbenega odnosa izključno za zadevno življenjsko zavarovalnico z namenom prodaje, plasiranja in urejanja njenih zavarovalnih investicijskih produktov.

- b) ni neobičajno, da posameznik, samostojni podjetnik ali družba dela za več kot eno življenjsko zavarovalnico v okviru pogodbenega odnosa z zavarovalnico z namenom prodaje, plasiranja in urejanja določenega zavarovalnega investicijskega produkta. Pri takih dogovorih o zastopanju več zavarovalnic gre praviloma za izključnost produkta. Zastopnik običajno ne more prodajati iste vrste produktov za več kot eno zavarovalnico.
- c) druga vrsta posrednika, ki se ukvarja z uvajanjem in plasiranjem življenjskih zavarovanj in drugih investicijskih zavarovanj, je v zavarovalništvu znana kot neodvisni posrednik, pogosto imenovan posrednik (broker) ali samostojni finančni svetovalec.

Neodvisni posrednik je lahko posamezni samostojni podjetnik ali družba, ki je praviloma v državi poslovanja registriran za opravljanje dejavnosti posredovanja pri investicijskem poslovanju v zvezi z življenjskim zavarovanjem in drugimi investicijskimi zavarovalnimi produkti. Neodvisni posrednik svojo dejavnost opravlja v skladu s pravili in zahtevami, ki jih predpiše nadzorni organ, odgovoren za izdajo dovoljenja takemu neodvisnemu posredniku. Neodvisni posrednik se večinoma razlikuje od zastopnika ene ali več zavarovalnic po tem, da pri njem ni pogodbenega razmerja z eno ali več zavarovalnicami glede izključnega zastopanja.

- 8. Obseg poročanja o sumljivih transakcijah je v zavarovalništvu še vedno razmeroma majhen, kar je mogoče razložiti s številnimi mogočimi dejavniki, vključno s premajhno ozaveščenostjo ter nezadostnimi pokazatelji.
- 9. Da bi zagotovili enotno izvajanje določb ZPPDFT in na njegovi podlagi sprejetih predpisov, je ZPPDFT določil v 90. členu, da nadzorni organi samostojno ali skupaj z drugimi nadzornimi organi izdajo priporočila in smernice v zvezi z izvajanjem predpisanih ukrepov na področju odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.
- 10. Smernice za zavarovalnice in posrednike so svetovalne narave in so namenjene pravnim in fizičnim osebam, ki opravljajo zavarovalne posle in posredujejo za njih, za lažje razumevanje in izvajanje določb ZPPDFT. Te smernice niso namenjene predpisovanju internih postopkov oziroma načinom delovanja zavarovalnic in posrednikov, saj so ti izključno v odločitvah posloводства in internih postopkov za upravljanje tveganj.

2. SPLOŠNO O PRANJU DENARJA IN FINANCIRANJU TERORIZMA

- 11. ZPPDFT opredeljuje pranje denarja kot katero koli ravnanje, s katerim se prikriva izvor denarja ali drugega premoženja, pridobljenega s kaznivim dejanjem, in vključuje: zamenjavo ali kakršen koli prenos denarja ali drugega premoženja, ki izvira iz kaznivega dejanja ter skrivanje ali prikrivanje prave narave, izvora, nahajanja, gibanja, razpolaganja, lastništva ali pravic v zvezi z denarjem ali drugim premoženjem, ki izvira iz kaznivega dejanja. Pranje denarja predstavlja torej samostojno kaznivo dejanje, katerega bistvo je skrivanje oziroma prikrivanje nezakonite narave ali izvora premoženjske koristi, pridobljene s storitvijo kaznivega dejanja (najpogosteje gre za zlorabo položaja, goljufijo, davčno zatajitev, nedovoljeno trgovino z mamili, nedovoljen promet z orožjem, korupcijska kazniva dejanja, ipd.), z namenom protipravno pridobljeno premoženjsko korist prikazati kot legalno pridobljeno premoženje. Končni cilj pranja denarja je postopna vključitev »oprane« denarja ali premoženja v kriminalno dejavnost (obstoječo ali novo), oziroma v običajne poslovne tokove, ki so sestavni del zakonite poslovne dejavnosti.

12. V skladu z ZPPDFT financiranje terorizma predstavlja proces zagotavljanja ali zbiranja oziroma poskus zagotavljanja ali zbiranja denarja ali drugega premoženja zakonitega ali nezakonitega izvora, posredno ali neposredno, z namenom, da bo ta denar ali premoženje v celoti ali samo deloma uporabljeno za izvedbo terorističnega dejanja, ali da ga bo za svoj obstoj uporabil terorist oziroma teroristična organizacija. V nasprotju s pranjem denarja, pri katerem je predmet skrivanja ali prikrievanja lahko samo nezakonito pridobljeno premoženje, torej premoženje ustvarjeno s predhodno izvršitvijo določenega kaznivega dejanja, so pri financiranju terorizma sredstva, namenjena za izvedbo terorističnega dejanja oziroma uporabi teroristom ali terorističnim organizacijam lahko tako zakonitega (osebni dohodek, dobiček, humanitarna sredstva, sponzorska sredstva ipd.) kot tudi nezakonitega izvora (sredstva pridobljena s kaznivim dejanjem npr: davčna zatajitev, korupcijska kazniva dejanja, trgovina z mamili ali orožjem, itd.).
13. Republika Slovenija je v okviru boja proti terorizmu sprejela tudi Zakon o omejevalnih ukrepih, ki jih Republika Slovenija uvede ali izvaja skladno s pravnimi akti in odločitvami, sprejetimi v okviru mednarodnih organizacij (Uradni list RS, št. 127/06, v nadaljevanju ZOUPAMO). Omejevalni ukrepi, ki se izvajajo v Republiki Sloveniji, imajo podlago v pravnih aktih Varnostnega sveta OZN in Evropske unije, lahko pa se uvedejo tudi na podlagi aktov drugih mednarodnih organizacij ali združenj (npr. OVSE). Med ukrepe lahko sodijo popolna ali delna prekinitev ekonomskih odnosov in železniških, pomorskih, zračnih, poštnih, telegrafskih, radijskih in drugih komunikacijskih sredstev ter pretrganje diplomatskih odnosov. Z vidika boja proti terorizmu pa se najpogosteje uporabljajo finančne sankcije, ki vključujejo zamrznitev sredstev na računih in/ali prepoved razpolaganja s premoženjem (ekonomskimi viri) nasploh, vojaški embargo, ki pomeni prepoved prometa z orožjem z določeno državo ali drugimi subjekti, pa tudi »potovalni« embargo, ki vključuje prepoved vstopa določenih oseb v državo in tranzit čez njeno ozemlje. Omejevalni ukrepi se lahko izvajajo zoper države, mednarodne organizacije, druge entitete, fizične osebe (npr. voditelji držav, visoki državni uradniki, teroristi) in druge subjekte, od katerih so najbolj znane teroristične organizacije, med osebami pod sankcijami pa so lahko tudi pravne osebe. Osebe, zoper katere veljajo sankcije, so naštetje na seznamih, ki so del pravnih aktov, ki uvajajo sankcije.
14. Za izvajanje ZOUPAMO je pristojno Ministrstvo za zunanje zadeve - Sektor za mednarodno pravo. Več pojasnil najdete na spletnih straneh: Ministrstva (http://www.mzz.gov.si/si/zunanja_politika/mednarodna_varnost/omejevalni_ukrepi/) - ali Urada (http://www.uppd.gov.si/slov/mnenjaZPPDFT/mnenja_13_1.htm).

3. NALOGE ZAVAROVALNIC IN POSREDNIKOV PO ZPPDFT

15. ZPPDFT v 5. členu zavezancem nalaga izvajanje ukrepov za odkrivanje in preprečevanje pranja denarja ter financiranja terorizma. Zavezance, ki jih nadzira AZN (po ZPPDFT), so zavarovalnice, ki imajo dovoljenje za opravljanje zavarovalnih poslov v skupini življenjskih zavarovanj, podružnice zavarovalnic tretjih držav, ki imajo dovoljenje za opravljanje poslov življenjskega zavarovanja, zavarovalnice držav članic, ki ustanovijo podružnico v Republiki Sloveniji, oziroma so zavarovalnice pooblašene neposredno opravljati posle življenjskega zavarovanja v Republiki Sloveniji, ustanovitelji in upravljalci vzajemnih pokojninskih skladov, pokojninske družbe, pravne in fizične osebe, ki opravljajo posle v zvezi z dejavnostjo zavarovalnega zastopstva pri sklepanju pogodb o življenjskem zavarovanju in pravne ter fizične osebe, ki opravljajo posle v zvezi z dejavnostjo zavarovalnega posredništva pri sklepanju pogodb o življenjskem zavarovanju (v nadaljevanju zavarovalnice in posredniki). V skladu s tem so zavezanci dolžni v procese izvajanja svoje dejavnosti vgraditi tudi predpisane preventivne ukrepe, s katerimi zmanjšajo možnost tveganja zlorabe za pranje denarja ali financiranje terorizma.

16. Zavarovalnice lahko v skladu z drugim odstavkom 14. člena Zakona o zavarovalništvu (Uradni list RS, št. 99/10-UPB7, v nadaljevanju ZZavar) opravljajo zavarovalne posle v posamezni zavarovalni vrsti ali skupini; skupaj pa lahko opravljajo zavarovalne posle le v eni od zavarovalnih skupin, življenjski ali premoženjski. Vendar je ZZavar v prehodni določbi 354. člena določil, da zavarovalnice, ki so na dan uveljavitve ZZavar (marec 2000) na podlagi obstoječega dovoljenja opravljale zavarovalne posle v zavarovalni skupini življenjskih zavarovanj in premoženjskih zavarovanj, lahko le te opravljajo še naprej in se niso bile dolžne uskladiti z določbami ZZavar. To so tako imenovane »kompozitne zavarovalnice«. Iz navedenega sledi, da so kompozitne zavarovalnice dolžne upoštevati vse tiste določbe, ki jih ZPPDFT predpisuje za zavarovalnice, ki imajo dovoljenje za opravljanje zavarovalnih poslov v skupini življenjskih zavarovanj le v okviru zavarovalnih poslov v skupini življenjskih zavarovanj. Zavarovalnice, ki imajo dovoljenje za opravljanje zavarovalnih poslov v skupini premoženjskih zavarovanj in pozavarovalnice niso zavezanci za izvajanje določb ZPPDFT. Tudi mnenje Urada za preprečevanje pranja denarja je, da so »kompozitne zavarovalnice« zavezane izvajati ukrepe za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma samo v okviru dejavnosti življenjskih zavarovanj. Po mnenju Urada za preprečevanje pranja denarja pozavarovalnice zaradi narave njihovega poslovanja niso zavezane po ZPPDFT, saj so njihove stranke večinoma zavarovalnice, ki so že na podlagi iste zakonodaje določene kot manj tvegane stranke.
17. Obvezne naloge, ki jih morajo izvajati zavarovalnice in posredniki zaradi odkrivanja ter preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, so:
1. izvajanje ukrepov za poznavanje stranke (v nadaljnjem besedilu pregled stranke) na način in pod pogoji, ki jih določa ZPPDFT, ter predhodna priprava analize tveganja;
  2. sporočanje predpisanih in zahtevanih podatkov ter predložitev dokumentacije Uradu;
  3. skrb za redno strokovno usposabljanje in izobraževanje zaposlenih;
  4. zagotovitev varstva in hrambe podatkov ter upravljanje z ZPPDFT predpisanih evidenc
  5. priprava seznama indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja in financiranja terorizma;
  6. imenovanje pooblaščenca in namestnika pooblaščenca ter zagotavljanje pogojev za njihovo delo;
  7. zagotoviti redno notranjo kontrolo nad opravljanjem nalog po ZPPDFT.

3.1. PREGLED STRANKE (7. - 11. člen)

18. Pregled stranke je ključen element v sistemu odkrivanja in preprečevanja pranja denarja. Zavarovalnica in posredniki s pregledom stranke na verodostojen način ugotovijo in potrdijo identiteto stranke ter spoznajo namen transakcije oz. predvideno naravo poslovnega razmerja, s čimer zmanjšujejo tveganje poslovanja z neznano stranko, ki bi jo poskušala izrabiti za pranje denarja ali financiranje terorizma.

Pregled stranke se opravi:

1. pri sklepanju poslovnega razmerja s stranko, pri čemer se za poslovno razmerje šteje vsak poslovni ali drug pogodbeni odnos, ki je povezan z opravljanjem dejavnosti zavezanca in za katerega se ob vzpostavitvi stikov predvideva, da bo trajal;
2. pri vsaki transakciji v vrednosti 15. 000 EUR ali več, ne glede na to, ali poteka posamično ali z več transakcijami, ki so med seboj očitno povezane;
3. pri dvomu o verodostojnosti in ustreznosti predhodno pridobljenih podatkov o stranki;
4. vedno kadar v zvezi s transakcijo ali stranko obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, ne glede na vrednost transakcije.

3.1.1. Običajni pregled stranke (7. člen)

19. V skladu s prvim odstavkom 7. člena ZPPDFT pregled stranke obsega naslednje obvezne ukrepe:

1. ugotavljanje istovetnosti stranke in preverjanje njene istovetnosti na podlagi verodostojnih, neodvisnih in objektivnih virov;
2. ugotavljanje dejanskega lastnika stranke;
3. pridobitev podatkov o namenu in predvideni naravi poslovnega razmerja ali transakcije ter drugih podatkov po ZPPDFT;
4. redno skrbno spremljanje poslovnih aktivnosti, ki jih stranka izvaja pri zavezancu.

20. Pri sklepanju poslovnega razmerja s stranko mora zavarovalnica in posredniki opraviti vse predpisane ukrepe v okviru običajnega pregleda, razen rednega skrbnega spremljanja poslovnih aktivnosti, česar v tej fazi še ni mogoče izvesti, saj se poslovno razmerje šele vzpostavlja.

Pregled stranke se praviloma opravi pred sklenitvijo poslovnega razmerja oziroma pred izvršitvijo transakcije in le izjemoma tudi med sklenitvijo poslovnega razmerja, če gre za neznatno tveganje z vidika pranja denarja in financiranja terorizma. Če zavarovalnici ni uspelo izvesti vseh predpisanih ukrepov v okviru običajnega pregleda stranke, razen izjem, ki jih dopušča zakon in ukrepa skrbnega spremljanja poslovnih aktivnosti, zavarovalnica v skladu z ZPPDFT ne sme skleniti poslovnega razmerja.

21. Iz 8. člena ZPPDFT izhaja obveznost pregleda stranke pri sklepanju poslovnega razmerja, hkrati pa 3. člen ZPPDFT določa poslovno razmerje kot poslovni ali drug pogodbeni odnos, ki ga stranka sklene ali vzpostavi pri organizaciji. AZN ocenjuje, da če ima zavarovalnica s stranko že vzpostavljen določen pogodbeni odnos in je ob tem izvršila pregled stranke na način, kot to določa ZPPDFT (oziroma na način kot je bil predpisan v času sklepanja pogodbenega razmerja), potem se lahko ob sklepanju naslednjega pogodbenega odnosa šteje, da je pregled stranke že opravljen, in zavarovalnica v takem primeru opravi le neizvršene ukrepe (nap. ugotavljanje istovetnosti, pridobivanje podatkov o namenu in predvideni naravi konkretnega pogodbenega razmerja).

22. Izjema pri pregledu stranke pri sklenitvi poslovnega razmerja je določena v tretjem odstavku 9. člena, kjer smejo zavarovalnica in posredniki, izvesti pregled upravičenca po zavarovalni polici tudi po sklenitvi zavarovalne pogodbe, vendar najpozneje pred ali ob izplačilu njegovih pravic iz te pogodbe oziroma v trenutku, ko ima upravičenec po zavarovalni polici namen uveljaviti svoje pravice.

23. Izjema je določena tudi v prvem odstavku 12. člena ZPPDFT, da lahko zavarovalnice in posredniki opustijo pregled stranke, v naslednjih primerih:

1. pri sklepanju poslov življenjskega zavarovanja, pri katerih posamezen obrok premije ali več obrokov premije zavarovanja skupaj, ki jih je treba plačati v enem letu, ne presega vrednosti 1000 eurov, ali v primerih, ko plačilo enkratne premije zavarovanja ne presega vrednosti 2500 eurov;
2. pri sklepanju poslov pokojninskega zavarovanja pod pogojem, da gre za:
  - a) sklenitev takšne vrste zavarovanja, v okviru katerega zavarovalne police ni mogoče prenesti na treje osebo ali je uporabiti kot zavarovanje za najem kredita ali posojila, ali
  - b) sklenitev kolektivnega zavarovanja v okviru pokojninske ali druge podobne sheme, ki zaposlenim zagotavlja pravico do pokojnine, če se premije zavarovanja vplačujejo z odtegotvanjem od plače in v okviru pravil sheme ni dovoljen prenos pravic na tretjega.

Ad.1 - Ugotavljanje istovetnosti stranke in preverjanje njene istovetnosti (13. -14. člen)

24. Preverjanje istovetnosti stranke (verifikacija) oziroma zbranih podatkov poteka na podlagi verodostojnih, neodvisnih in objektivnih virov (kot so uradni osebni dokumenti, javni registri, itd.). S preverjanjem istovetnosti stranke zavarovalnica preveri, ali so podatki, ki jih je o svoji istovetnosti navedla stranka, resnični. Ko je zavarovalec fizična oseba, se njena istovetnost običajno ugotovi in preveri v enem in istem koraku, in sicer na podlagi uradnega osebnega dokumenta. Zavarovalnica ob sklepanju zavarovalne pogodbe opravi običajen pregled stranke in podatke iz osebnega dokumenta vpiše na ponudbo ali polico. Poleg osebnega imena in podpisa osebe, ki je opravila običajen pregled, je potrebno navesti še datum oprave pregleda.

Zaradi možne uporabe ponarejenih uradnih osebnih dokumentov (uradni osebni dokument je vsaka s fotografijo opremljena veljavna javna listina, ki jo izda pristojni državni organ) kot npr. voznških dovoljenj, se lahko preverja istovetnost oseb in identiteto zavarovanca na podlagi drugega uradnega osebnega dokumenta, kar morajo zavarovalnice opredeliti v svojih internih aktih, kot tudi vse postopke izvajanja ukrepov pregleda stranke.

Pri ugotavljanju istovetnosti pravne osebe mora zavarovalnica ugotoviti istovetnost pravne osebe in fizične osebe, ki nastopa v njenem imenu (gre za zakonitega zastopnika ali pooblaščenca). Zavarovalnica ugotovi in preveri istovetnost pravne osebe z vpogledom v originalno ali overjeno dokumentacijo iz poslovnega in sodnega registra ali drugega javnega registra, ki jo v imenu pravne osebe predloži zakoniti zastopnik ali njegov pooblaščenec. Zavarovalnica lahko istovetnost stranke ugotovi in preveri tudi z neposrednim vpogledom v poslovni in sodni register ali drug javni register. Pri tem se od zavarovalnice zahteva vzpostavitev ustrezne evidence o opravljenem pregledu (datum, čas in osebno ime tistega, ki je opravil vpogled).

Če poslovno razmerje v imenu pravne osebe sklepa zakoniti zastopnik, zavarovalnica preveri njegovo istovetnost z vpogledom v njegov uradni osebni dokument v njegovi osebni navzočnosti.

25. Že citirani Zakon o omejevalnih ukrepih, ki jih Republika Slovenija uvede ali izvaja skladno s pravnimi akti in odločitvami, sprejetimi v okviru mednarodnih organizacij (str. 5) zavarovalnici in posrednikom nalaga prepoved sklenitve oziroma nadaljevanja poslovnega razmerja s stranko, ki je na seznamu oseb, zoper katere so uvedeni mednarodni omejevalni ukrepi Varnostnega sveta OZN oz. EU. Če zavarovalnica nima vzpostavljenega sistema za on-line preverjanje stranke z vidika njene vključenosti na seznam, se zavarovalnici priporoča uveljavitev ročnih kontrol in opredelitev teh postopkov v internih aktih nap. katere stranke se sploh preverja ali nad katero višino premije se preverja, če je stranka na seznamu.

Ad. 2 - Skrbno spremljanje poslovnih aktivnosti (22.-23. člen)

26. Zavarovalnica in posredniki morajo skrbno spremljati aktivnosti, ki jih stranka izvaja pri njih, s čimer se zagotovi poznavanje stranke, vključno z izvorom sredstev, s katerimi ta posluje. Poglobljenost in pogostost spremljanja sta odvisni od velikosti posla in ocene tveganja pranja denarja in financiranja terorizma.

Spremljanje poslovnih aktivnosti, ki jih stranka izvaja pri zavarovalnici ali posredniku, vključuje:

- preverjanje skladnosti strankinega poslovanja s predvideno naravo in namenom poslovnega razmerja, ki ga je stranka sklenila pri zavarovalnici;
Zavarovalnici je na splošno oteženo ugotavljanje, ali je posel oziroma transakcija v skladu z običajnim poslovanjem stranke in z njenim premoženjskim stanjem. Zavarovalnica nima vpogleda v finančno poslovanje stranke in njeno premoženjsko stanje. Priporoča se zavarovalnicam in posrednikom, da si med seboj in drugimi finančnimi institucijami izmenjujejo informacije in podatke, v kolikor ugotovijo obstoj sumljivih znakov in dejstev, ki bi nakazovale na možnost pranja denarja in financiranja terorizma.
- spremljanje in preverjanje skladnosti strankinega poslovanja z njenim običajnim obsegom poslovanja;
Zavarovalnice in posredniki naj spremljajo spremembe na zavarovalnih policah, vlaganje zahtevkov za izplačilo ter vlaganje odškodninskih zahtevkov, ki odstopajo od povprečja in meril, ki si jih zavarovalnica in posredniki postavijo pri svojem poslovanju.
- preverjanje in posodabljanje pridobljenih listin in podatkov o stranki;
Zavarovalnici in posrednikom se priporoča, da v okviru internih aktov in navodil za delo opredelijo ustrezne postopke za redno skrbno spremljanje poslovnih aktivnosti stranke in preverjanje ter posodabljanje pridobljenih listin in podatkov o stranki.

Pregled stranke prek tretjih oseb (22. - 27. člen)

27. ZPPDFT dopušča, da zavarovalnica izvajanje predpisanih ukrepov v okviru pregleda stranke lahko prepusti tretji osebi. Zavarovalnica lahko prepusti izvajanje vseh ukrepov v okviru pregleda stranke, razen rednega skrbnega spremljanja poslovnih aktivnosti, ki ga ne more prepustiti tretji osebi, ampak ga mora zagotoviti zavarovalnica sama. Kljub temu, da izvajanje pregleda zavarovalnica prepusti tretji osebi, ostaja sama odgovorna za pravilno izvedbo pregleda stranke. Zavarovalnice in posrednike je potrebno opozoriti, da iz določb ZPPDFT izhaja, da je potrebna navzočnost stranke pri tretji osebi, sicer pregled prek tretje osebe ni dovoljen.

3.1.2. Posebni obliki pregleda stranke (28. člen)

28. Zavarovalnica je v splošnem dolžna opraviti običajni pregled stranke, hkrati pa ZPPDFT predvideva tudi dve posebni obliki in sicer poenostavljeni in poglobljeni pregled stranke.

a) poglobljeni pregled stranke (29. člen)

Za stranke, ki predstavljajo povečano tveganje, se zahteva izvajanje poglobljenega pregleda, s čimer zavarovalnica zagotavlja dodatne kontrole v smislu ustreznega obvladovanja večjih tveganj, ki jih predstavlja takšna stranka. V ZPPDFT so izrecno navedeni primeri, v katerih je zavarovalnica dolžna opraviti poglobljeni pregled stranke. Zavarovalnica mora opraviti poglobljeni pregled stranke tudi v primerih, ko na podlagi lastne analize tveganosti oceni, da gre za bolj tvegano stranko.

29. Poglobljeni pregled stranke se opravi, kadar gre za sklepanje poslovnega razmerja ali izvajanje transakcije v vrednosti 15.000 EUR ali več za stranko, ki je politično izpostavljena oseba iz 31. člena ZPPDFT. V tem primeru mora zavarovalnica, poleg ukrepov iz prvega odstavka 7. člena ZPPDFT sprejeti še naslednje ukrepe:

- zavarovalnica pridobi podatke o izvoru sredstev in premoženja, ki so ali bodo predmet poslovnega razmerja oziroma transakcije, in sicer iz listin in druge dokumentacije, ki jih zavezancu predloži stranka. Če teh podatkov ni mogoče dobiti na opisani način, jih zavarovalnica pridobi neposredno iz pisne izjave stranke;
- zaposleni, ki vodi postopek sklepanja poslovnega razmerja s stranko, ki je tuja politično izpostavljena oseba, pred njegovo sklenitvijo obvezno pridobi pisno odobritev nadrejene odgovorne osebe;
- po sklenitvi poslovnega razmerja zavarovalnica s posebno skrbnostjo spremlja transakcije in druge poslovne aktivnosti, ki jih pri zavezancu izvaja tuja politično izpostavljena oseba.

Poleg tega se ukrep poglobljenega pregleda stranke uporabi kadar v okviru pregleda stranke ta ni osebno navzoča pri ugotavljanju in preverjanju istovetnosti (32. člen ZPPDFT).

30. Če torej stranka ob sklepanju poslovnega razmerja ali izvajanju transakcije v vrednosti 15.000 EUR ali več, ni osebno navzoča pri zavezancu, mora le-ta poleg obveznih ukrepov sprejeti še enega ali več dodatnih ukrepov, kot npr. pridobivanje dodatnih listin, podatkov ali informacij, na podlagi katerih preverja istovetnost stranke.

31. Ukrep poglobljenega pregleda stranke se uporabi tudi v drugih primerih, ko zavarovalnica oceni, da zaradi narave poslovnega razmerja, oblike ali načina izvedbe transakcije, poslovnega profila stranke oziroma drugih okoliščin, povezanih s stranko, obstaja ali bi lahko obstajalo veliko tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma. Zavarovalnici se priporoča, da opravi poglobljeni pregled stranke tudi, kadar na podlagi analize tveganosti oceni, da gre za bolj tvegano stranko.

b) poenostavljeni pregled stranke (33. - 34. člen)

32. Za stranke, ki predstavljajo nižje tveganje, se dopušča izvajanje poenostavljenega pregleda, kar zavarovalnici ali drugi istovrstni instituciji, pod pogojem, da ima sedež v državi članici ali enakovredni tretji državi iz petega odstavka 25. člena ZPPDFT omogoča opustitev določenih ukrepov ter pridobivanje manjšega nabora zakonsko zahtevanih podatkov. Primeri strank, za katere se dopušča izvajanje poenostavljenega pregleda, so zakonsko opredeljeni v 33. členu ZPPDFT (gre lahko samo za pravne osebe!), pri čemer pa zavarovalnica sama ne sme širiti kroga strank, za katere se dopušča izvajanje poenostavljenega pregleda.

4. SPOROČANJE PODATKOV

Sporočanje podatkov o gotovinskih transakcijah (38. člen)

33. V primeru, da določena stranka pri zavezancu opravi gotovinsko transakcijo, ki presega vrednost 30.000 EUR, mora zavezanec v skladu z ZPPDFT takoj po izvedbi transakcije oziroma najkasneje v treh delovnih dneh po opravljeni transakciji podatke o takšni transakciji sporočiti Uradu Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja (v nadaljevanju Urad) na Obrazcu za sporočanje podatkov o gotovinskih transakcijah nad 30.000 EUR, ki je sestavni del Pravilnika o načinu sporočanja podatkov Uradu RS za preprečevanje pranja denarja (Uradni list RS, št. 10/08), dostopen pa je tudi na spletni strani Urada (www.uppd.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/obrazci).

Kot gotovinska transakcija se šteje vsak sprejem oziroma izročitev gotovine (bankovcev in kovancev) v vrednosti nad 30.000 EUR, ne glede na valuto, ki jo zavezanec istočasno sprejme od osebe oziroma jo osebi izroči. Pri ugotavljanju višine gotovinske transakcije, ki jo je zavezanec dolžan sporočiti Uradu, se sprejeta gotovina in izročena gotovina med seboj ne seštevata.

Sporočanje podatkov o sumljivih transakcijah (38. člen)

34. Zavezanci morajo sporočiti Uradu podatke iz prvega odstavka 38. člena ZPPDFT vedno, kadar v zvezi s transakcijo ali stranko obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, in sicer, če je mogoče, še pred izvedbo transakcije, in v sporočilu navesti rok, v katerem naj bi se ta opravila. Takšno sporočilo se lahko da tudi po telefonu, vendar mora biti Uradu poslano tudi v pisni obliki najpozneje naslednji delovni dan.

Navedene podatke se predloži Uradu na Obrazcu za sporočanje podatkov o transakcijah ali strankah, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, ki je določen s Pravilnikom o načinu sporočanja podatkov Uradu RS za preprečevanje pranja denarja (Uradni list RS št. 10/08), dostopen tudi na spletni strani Urada (www.uppd.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/obrazci).

35. Presoja sumljivosti določene stranke, transakcije ali poslovnega razmerja temelji na kriterijih sumljivosti, določenih v Indikatorjih za prepoznavanje strank in transakcij glede katerih obstaja tveganje za pranje denarja in financiranje terorizma. Indikatorji so **Priloga B** teh smernic in temeljno vodilo zaposlenim pri prepoznavanju sumljivih okoliščin, povezanih z določeno stranko, transakcijo, ki jo stranka izvaja ali poslovnim razmerjem, ki ga sklepa, zato morajo biti zaposleni z indikatorji seznanjeni in jih pri svojem delu tudi redno uporabljati.

Sumljiva transakcija

36. ZPPDFT ne določa definicije sumljive transakcije. Iz vsebine določb ZPPDFT je tako v splošnem mogoče kot sumljive obravnavati vse transakcij, ki so po svoji naravi, obsegu, zapletenosti, vrednosti ali povezanosti neobičajne oziroma nimajo jasno razvidnega ekonomskega ali pravno utemeljenega namena oziroma niso v skladu ali so v nesorazmerju z običajnim oziroma pričakovanim poslovanjem stranke, in druge okoliščine, ki so povezane s statusom ali drugimi lastnostmi stranke. Kot sumljive lahko opredelimo posamezne transakcije, stranke pa tudi poslovna razmerja.

Presoja sumljivosti transakcije, stranke ali poslovnega razmerja temelji na kriterijih, ki so opredeljeni v Indikatorjih za prepoznavanje strank in transakcij glede katerih obstaja tveganje za pranje denarja in financiranje terorizma. Navedeni indikatorji so temeljno vodilo zaposlenim pri prepoznavanju sumljivih okoliščin, povezanih z določeno stranko ali poslovnim razmerjem, ki ga stranka sklepa. Zaposleni, ki ugotovi obstoj razlogov za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, mora o tem

nemudoma obvestiti svojega pooblaščenca za preprečevanje pranja denarja v zavarovalnici oziroma pri posredniku ali njegovega namestnika.

5. VARSTVO IN HRAMBA PODATKOV TER UPRAVLJANJE EVIDENC

37. Zavarovalnica je dolžna podatke, ki jih pridobi in upravlja na podlagi ZPPDFT in Pravilnika o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov ter upravljanju evidenc pri organizacijah, odvetnikih, odvetniških družbah in notarjih (Uradni list RS, št. 10/08) varovati kot poslovno skrivnost oziroma kot tajne v skladu z zakonom, ki ureja tajne podatke, če je podatek kot tak opredeljen s strani Urada.

V skladu z ZPDFT mora zavarovalnica zagotoviti ustrezno hrambo podatkov, pri čemer so vsi podatki in pripadajoča dokumentacija, ki je pridobljena v postopku pregleda stranke, hrani še deset let po prenehanju poslovnega razmerja oziroma opravljeni transakciji.

Dolžnost varovanja tajnosti navedenih podatkov ne velja v primerih, če so podatki, potrebni za ugotavljanje dejstev v kazenskih postopkih, če predložitev podatkov pisno zahteva oziroma naloži pristojno sodišče ali če podatke od koncesionarja zahteva Urad zaradi nadzora nad izvajanjem določb ZPPDFT.

38. Izjema od načela varovanja tajnosti pridobljenih podatkov velja tudi v primeru, ko je zavarovalnica po ZPPDFT podatke dolžna posredovati Uradu. Zaposleni pri zavarovalnici strankam ali tretjim osebam ne odgovarjajo za škodo, če so ravnali skladno z ZPPDFT oziroma zahtevo Urada.

Zavarovalnice in posredniki morajo na podlagi prvega odstavka 82. člena ZPPDFT upravljati evidence podatkov o strankah, poslovnih razmerjih in transakcijah iz 8. člena ZPPDFT in evidence sporočenih podatkov Uradu iz 38. člena ZPPDFT.

6. STROKOVNO USPOSABLJANJE IN IZBORAŽEVANJE (44. člen)

39. Zavarovalnica mora zagotoviti redno strokovno usposabljanje in izobraževanje vseh zaposlenih, ki opravljajo naloge preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma. Strokovno usposabljanje in izobraževanja se nanaša na seznanjanje z določili ZPPDFT ter na njegovi podlagi izdanih pravilnikov in notranjih aktov, s strokovno literaturo glede preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma, s seznamami indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja in financiranja terorizma.

Zavarovalnica mora pripraviti program letnega strokovnega usposabljanja in izobraževanja za preprečevanje in odkrivanje pranja denarja in financiranja terorizma najpozneje do konca marca za tekoče leto.

7. POOBLAŠČENEC (40. - 43. člen)

40. Za izvajanje nalog odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, določenih v ZPPDFT in predpisih, sprejetih na njegovi podlagi, mora zavarovalnica v skladu s 40. členom ZPPDFT obvezno imenovati pooblaščenca za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma (v nadaljevanju pooblaščenec) in enega ali več njegovih namestnikov.

Izjema je določena v drugem odstavku 40. člena ZPPDFT, da organizacijam, ki imajo zaposlene manj kot štiri delavce, ni treba določiti pooblaščenca in izvajati notranje kontrole po določbah ZPPDFT.

Zavarovalnica in posredniki morajo zagotoviti, da pooblaščenec pri opravljanju nalog iz ZPPDFT sledi tudi naslednjim usmeritvam:

1. daje strokovno pomoč zaposlenim pri operativnem izvajanju ukrepov na področju odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma,
2. svetuje poslovodstvu zavarovalnice pri oblikovanju politike obvladovanja tveganj za pranje denarja in financiranje terorizma,
3. tekoče seznanja poslovodni organ zavarovalnice z aktivnostmi zavarovalnice na področju odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma,
4. sodeluje z drugimi zavezanci pri oblikovanju enotne politike odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

8. NAVODILA ZAVAROVALNICAM IN POSREDNIKOM ZA IZDELAVO ANALIZE TVEGANJA IZ 6. ČLENA ZPPDFT

Uvod

41. Z uporabo pristopa na podlagi ocene tveganja se vzpostavijo merila, s katerimi je mogoče oceniti stranke, produkte, distribucijske poti in geografske lokacije zavarovalnice in posrednika, glede na stopnjo tveganja, ki jo predstavljajo za podjetje kot tarča pranja denarja ali sredstvo za financiranje terorizma.
42. Zavarovalnice strankam zagotavljajo zavarovalne produkte prek številnih različnih distribucijskih poti, pri čemer so velikokrat udeleženi zastopniki in posredniki. Zastopniki in posredniki imajo pomembno storitveno vlogo pri uvedbi in plasiranju produktov življenjskega zavarovanja in drugih investicijskih zavarovalnih produktov v zavarovalnicah, in taka vloga vpliva na pristop na podlagi ocene tveganja pri preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma. V tem okviru se lahko pri ugotavljanju stopnje tveganja, opredeljevanju ublažitvenih kontrol in dodeljevanju virov za stranke, produkte, države in distribucijske poti z največjim tveganjem upoštevajo poklic in vir sredstev stranke, pogostost in vrsta transakcij stranke, geografska lokacija strank in zastopnikov oziroma posrednikov, v kolikšni meri so zastopniki oziroma posredniki regulirani za namene preprečevanja pranja denarja in preprečevanje financiranja terorizma.
43. Pranje denarja je dejavnost, pri kateri si udeleženci prizadevajo, da bi prikrili njene kriminalne lastnosti, da bi se izognili odkritju. Če ni notranjih informacij, ki so znane samo samim storilcem kaznivih dejanj, analiza tveganja pranja denarja temelji na strokovnih izkušnjah, oblikovanih na podlagi informacij, ki izhajajo iz primerov, ki postanejo znani javnosti, ter šibkih točk, ki jih prepoznajo zavarovalnice in ki niso nujno znane javnosti. Zaradi tega imajo lahko profili strank, ki

temeljijo na lažnih ali zavajajočih informacijah, ki jih dajo stranke s kriminalnimi nameni, samo omejeno praktično uporabnost ali sploh nimajo praktične uporabnosti.

44. Značilnosti financiranja terorizma se kažejo drugače kot pri pranju denarja, zato je s tem povezano tveganje večkrat težko oceniti brez bolj celovitega niza pokazateljev metod in tehnik, ki se uporabljajo za financiranje terorizma. Toda smiselno oblikovan pristop k preprečevanju pranja denarja na podlagi ocene tveganja lahko, skupaj z dejavnostmi zavarovalnice za preprečevanje goljufij, predstavlja orodje, s katerim je mogoče oceniti potencialno tveganje financiranja terorizma.
45. Za produkte, ki jih ponujajo zavarovalnice, ki opravljajo posle v skupini življenjskih zavarovanj, se na splošno ne šteje, da bi bili tako tvegani glede pranja denarja in financiranja terorizma kot produkti nekaterih drugih sektorjev finančne industrije (npr. bančništvo ali podjetja za finančne storitve), vendar zanje velja, da je pri njih tveganje večje kot pri zavarovalnih produktih, pri katerih ni denarne vrednosti ali pri katerih ni možnosti dviga (npr. premoženjsko in nezgodno zavarovanje, pozavarovanje).⁴ Vseeno so lahko produkti, ki jih ponujajo zavarovalnice, tarča pranja denarja in financiranja terorizma, zavarovalnice pa so lahko nevede vpletene v te procese.
46. Glavni namen produktov, ki jih ponujajo zavarovalnice v skupini življenjskih zavarovanj, je prenesti finančno tveganje ob določenem dogodku - kot je prezgodnja smrt ali preživetje prihrankov v pokoju - z zavarovanca na zavarovalnico. Stranke kupijo zavarovalne ali rentne pogodbe, v skladu s katerimi nakazujejo določena plačila in jim je zagotovljeno minimalno izplačilo, kot je določeno, ob smrti ali ob drugem določenem času.
47. Stranka je lahko posameznik, pravna oseba ali pravna ureditev, udeleženi pa so lahko tudi upravičeni lastniki. Upravičenec po pogodbi je lahko stranka ali tretja oseba v odnosu med zavarovateljem in stranko. Nadaljnja vprašanja lahko izhajajo iz dejavnikov, kot so med drugim dodelitev zakonite pravice do zavarovalnine po pogodbi, zagotovitev možnosti odstopa od pogodbe (4. točka prvi odstavek 83. člena ZZavar) in čezmejnih elementi v odnosu.
48. Nazadnje je učinkovito preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma odvisno od tesnega sodelovanja med nadzorniki, organi pregona in zavarovalnicami, pristop na podlagi ocene tveganja pa vzpostavi skupni okvir, ki omogoča koristne povratne informacije in partnerstvo v boju proti kriminalu. Za zavarovalnice in posrednike to pomeni zavezanost razvoju in izvajanju razumnih politik, postopkov in kontrol na podlagi ocene tveganja, ki jih uporabljajo za obvladovanje tveganj finančnega kriminala v zvezi z njihovimi produkti, strankami, distribucijskimi potmi in geografskimi lokacijami ter so v pomoč pri poročanju Uradu o sumljivih dejavnostih in drugih pomembnih informacijah.

Prvo poglavje: Kategorije tveganj

49. Za vzpostavitev smiselnega pristopa na podlagi ocene tveganja bi morale zavarovalnice in posredniki opredeliti ustrezna merila za kategoriziranje tveganj in ocenjevanje tveganj v posamezni kategoriji. Identifikacija tveganj pranja denarja in financiranja terorizma, ki jih predstavljajo stranke, kategorije strank, upravičeni lastniki, upravičenci, produkti, distribucijske poti in geografske lokacije, skupaj z oceno stopnje tveganja, bo zavarovalnicam in posrednikom omogočila določiti in izvajati ustrezne politike, postopke in kontrole za blažitev teh tveganj. Tveganje je treba sicer vedno oceniti ob začetku odnosa s stranko, toda pri nekaterih strankah lahko celovit profil tveganja postane razviden šele čez čas. Zavarovalnica ali posrednik mora morda tudi prilagoditi svoje mnenje o neki določeni stranki, distribucijski poti, geografski lokaciji ali produktu glede na informacije, ki jih prejme od pristojnega organa.
50. Dogovorjene skupine kategorij tveganja ni, spodaj pa so navedeni primeri kategorij tveganja, ki so največkrat prepoznane. Ne obstaja ena sama metodologija, ki bi se uporabila za ocenjevanje tveganja v teh kategorijah, in z uporabo teh kategorij tveganja naj bi omogočili oblikovanje široke strategije za obvladovanje potencialnih tveganj.

---

⁴ Glej Mednarodno združenje zavarovalnih nadzornikov, *Navodila za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma*, oktober 2004, str. 1.

Državno/geografsko tveganje

51. Državno tveganje, skupaj z drugimi dejavniki tveganja, zagotavlja koristne informacije pri ocenjevanju tveganj pranja denarja in financiranja terorizma. Dejavniki, ki lahko vodijo k ugotovitvi, da država predstavlja večje tveganje, vključujejo:

- države ali geografska območja, za katere veljajo sankcije, embargo ali izjave o zaskrbljenosti, ki jih uvedejo oz. izdajo mednarodna telesa, kot so Združeni narodi (ZN), FATF ali vlade. Poleg tega lahko v nekaterih okoliščinah zavarovalnica verjame državam, za katere veljajo sankcije ali ukrepi, podobni tistim, ki jih uvedejo telesa, kot so ZN, toda ki niso splošno priznani, zaradi položaja izdajatelja in lastnosti ukrepov;
- države ali geografska območja, za katere verodostojni viri⁵ ugotavljajo, da nimajo ustreznih zakonov, predpisov in drugih ukrepov za preprečevanje pranja denarja in preprečevanje financiranja terorizma;
- države ali geografska območja, za katere verodostojni viri ugotavljajo, da zagotavljajo financiranje ali podporo terorističnim dejavnostim ali da v njih delujejo določene teroristične organizacije;
- države ali geografska območja, za katere verodostojni viri ugotavljajo, da v njih obstaja pomembna stopnja korupcije ali druge kriminalne dejavnosti;
- države ali geografska območja, v katerih varovanje zasebnosti strank preprečuje učinkovito izpolnjevanje zahtev v zvezi s preprečevanjem pranja denarja in preprečevanjem financiranja terorizma in/ali omogoča ustanavljanje slamnatih podjetij ali izdajanje prinosniških delnic;
- čezmejni elementi, kot je na primer ta, da so zavarovatelj, stranka in upravičenec po pogodbi v različnih pravnih sistemih.

52. Zavarovalnice in posredniki bi morali upoštevati opozorila glede tveganj, ki jih predstavljajo države ali geografska območja, vključno s posebnostmi glede posameznih tveganj.

Tveganje, ki ga predstavlja stranka/upravičenec

53. Določanje potencialnih tveganj pranja denarja in financiranja terorizma, ki jih predstavlja stranka, kategorija strank, upravičeni lastnik ali upravičenec, je ključnega pomena za razvoj celotnega okvira tveganj. Zavarovalnica ali posrednik mora na podlagi svojih lastnih meril in v skladu z veljavno zakonodajo določiti, ali posamezna stranka ali kategorija strank ali upravičenec predstavlja večje tveganje. Uporaba spremenljivk tveganja lahko ublaži ali zaostri oceno tveganja. Kategorije strank, katerih dejavnosti bi lahko pomenile večje tveganje, vključujejo:

- stranke, ki vodijo svoj poslovni odnos ali opravljajo transakcije v nenavadnih okoliščinah, kot so:
  - znatna in nepojasnjena geografska razdalja med strankinim prebivališčem ali krajem poslovanja in krajem prodaje produkta (ali krajem zastopnika zavarovatelja),
  - pogosto in nepojasnjeno prenašanje računov/polic/pogodb/sredstev na različne zavarovalnice ali druge finančne institucije,
  - pogosto in nepojasnjeno prenašanje sredstev med finančnimi institucijami na različnih geografskih lokacijah;
- stranke, zaradi strukture katerih je težko prepoznati končnega upravičenega lastnika ali kontrolne deleže;
- stranke, ki sprejmejo zelo neugodne določbe ali dodatne klavzule glede računa/police/pogodbe;

---

⁵ „Verodostojni viri“ so verodostojne informacije, ki jih zagotavljajo znana telesa, ki na splošno veljajo za ugledna in ki take informacije dajejo javno in široko na razpolago. Poleg Projektne skupine za finančno ukrepanje in regionalnih teles v slogu FATF, lahko taki viri med drugim zajemajo nadnacionalna in mednarodna telesa, kot so Mednarodni denarni sklad, Svetovna banka in Skupina Egmont, ki združuje finančne obveščevalne enote, ter zadevne nacionalne vladne organe in nevladne organizacije. Kadar informacije, ki jih zagotavljajo ti verodostojni viri, nimajo učinka zakona ali drugega predpisa, to ne bi smelo avtomatično pomeniti, da nekaj predstavlja večje tveganje. Vseeno pa morajo podjetja take informacije šteti za zelo pomemben pokazatelj povečanega tveganja.

- stranke, ki se v nenavadnih okoliščinah sklicujejo na določbe o odstopu od pogodbe;⁶
- dobrodelne ali druge „neprofitne“ organizacije, ki niso predmet spremljanja ali nadzora (zlasti tiste, ki delujejo „čezmejno“);⁷
- „vratarji“, kot so na primer računovodje, odvetniki ali drugi strokovnjaki, ki imajo račune/police/pogodbe pri zavarovalnici in ki delujejo v imenu svojih strank, in če se zavarovalnica nerazumno zanaša na vratarja;
- stranke, ki so politično izpostavljene osebe;
- stranke, pri katerih upravičeni lastnik pogodbe ni znan (npr. nekateri skladi),
- stranke, uvedene prek poti, kjer ni srečanja v živo.

Tveganje, ki ga predstavlja produkt/storitev/transakcija

54. Celotna ocena tveganja bi morala zajemati tudi ugotavljanje potencialnih tveganj, ki jih predstavljajo produkti in storitve, ki jih ponuja zavarovalnica. Zavarovalnice bi morale biti pozorne na tveganje v zvezi z določenimi produkti ali storitvami, ki jih ne ponujajo konkretno življenjske zavarovalnice, toda pri katerih se uporabljajo storitve zavarovalnice za zagotavljanje produkta. Naslednje lastnosti lahko povečajo profil tveganja produkta:

- sprejemanje plačil ali potrdil od tretjih strani;
- sprejemanje plačil zelo visoke vrednosti ali neomejene vrednosti ali velikih količin plačil nižje vrednosti;
- sprejemanje gotovinskih plačil ali indosiranih denarnih nakazil ali gotovinskih čekov;
- sprejemanje pogostih plačil izven običajne premije ali termenskega načrta plačil;
- odobritev dviganja kadar koli po omejeni ceni ali tarifi;
- sprejemanje, da se uporabi za zavarovanje posojila in/ali da se vpiše v diskrecijski ali drug sklad s povečanim tveganjem;
- produkti, ki omogočajo visoke denarne vrednosti;
- produkti, pri katerih se sprejmejo pavšalna plačila v visokih zneskih, skupaj z likvidnostnimi posebnostmi;
- produkti z določbami o „prostem ogledu“, na katere se stranka sklicuje v nenavadnih okoliščinah (npr. ni verodostojnega razloga za tako sklicevanje ali stranka zahteva, da se vrnjeni denar pošlje nepovezani tretji osebi, tuji finančni instituciji ali subjektu, lociranem v državi z velikim tveganjem);
- produkti, ki omogočajo prenos, ne da bi se zavarovatelj zavedal, da se je upravičenec po pogodbi spremenil, dokler ni vložen škodni zahtevk.

Spremenljivke, ki lahko vplivajo na tveganje

55. Zavarovalnica ali posrednik bi moral v svoji metodologiji pristopa na podlagi ocene tveganja upoštevati spremenljivke tveganja glede na posamezno stranko ali transakcijo. Te spremenljivke lahko, samostojno ali v kombinaciji z drugimi, povečajo ali zmanjšajo zaznano tveganje, ki ga predstavlja posamezna stranka, produkt, distribucijska pot, geografska lokacija ali transakcija, in lahko vključujejo:

- javne informacije, ki so na razpolago o stranki;
- splet dejavnikov večjega tveganja v odnosu s stranko. Stranka se lahko na primer šteje za stranko, ki predstavlja večje tveganje, če želi kupiti produkt z nizkim/srednjim tveganjem in ga plačati na način, ki predstavlja veliko tveganje, in/ali s transakcijami, ki niso običajne za tipično stranko v profilu te kategorije;

⁶ Določba o odstopu od pogodbe je pogodbeno določilo, ki imetniku police ali rentnemu upravičencu po pogodbi o življenjskem zavarovanju ali rentni pogodbi omogoča, da določeno število dni preučuje pogodbo in jo nato vrne zavarovalnici.

⁷ Glej posebno priporočilo VIII.

- skupinsko življenjsko zavarovanje - tveganje, zaznano v odnosu, lahko naraste ali se zmanjša v odvisnosti od dejavnikov, kot so na primer to, ali je stranka delniška družba, število zaposlenih, vrednost prispevkov ter možnosti za prispevke zaposlenih in možnosti za ohranitev police, če se zaposlitev preneha;
- rednost ali trajanje odnosa. Dolgotrajno življenjsko zavarovanje običajno predstavlja manjše tveganje. Toda zaradi javnih dokazov o finančni kriminalni dejavnosti stranke lahko zavarovalnica ponovno razmisli o tveganju, ki ga predstavlja stranka, zlasti če polica vsebuje investicijske elemente, ki so dostopni na zahtevo;
- uporabo vmesnih družb ali drugih struktur, ki ni očitno poslovno ali drugače utemeljena ali ki po nepotrebnem zapleta lastništvo police ali drugače vodi k nepreglednosti. Uporaba takih družb ali struktur brez sprejemljivega pojasnila povečuje tveganje.

Kontrole za primere večjega tveganja

56. Zavarovalnice in posredniki bi morali vzpostaviti ustrezne politike, postopke in kontrole za blažitev potencialnih tveganj pranja denarja in financiranja terorizma v zvezi s strankami, upravičenimi lastniki strank in upravičenci, za katere ugotovijo, da predstavljajo večje tveganje. Ukrepi in kontrole za blažitev tveganj lahko vključujejo:

- sistem za prepoznavanje in spremljanje strank in transakcij z večjim tveganjem na poslovnih področjih po vsem podjetju;
- povečane stopnje pregleda strank ali poglobljen pregled strank. Ukrepi bi morali biti usmerjeni v krepitev poznavanja stranke, s katero zavarovalnica ali posrednik posluje, da bi razumeli resnični vir sredstev, ki se pretakajo prek produkta, in da bi razumeli, kakšno je običajno ravnanje strank, ki tak produkt kupijo;
- strožje pogoje za odobritev vzpostavitve računa/police/pogodbe ali odnosa;
- povečano spremljanje transakcij (pogostost, prag, obseg itd.);
- povečane stopnje tekočih kontrol in pogostosti pregledovanja odnosov;
- isti ukrepi in kontrole se lahko pogosto nanašajo na več kot eno merilo tveganja, in ne pričakuje se nujno, da bi morala zavarovalnica vzpostaviti posebne kontrole za vsako posamezno merilo tveganja.

Drugo poglavje: Uporaba pristopa na podlagi ocene tveganja

Pregled stranke/spoznavanje stranke

57. Pregled stranke/spoznavanje stranke je namenjen tudi zagotavljanju, da se zavarovalnice ali posredniki prepričajo o pravi istovetnosti posamezne stranke, upravičenega lastnika in upravičenca po polici ter z ustrežno mero gotovosti ocenijo, kakšno vrsto poslov in transakcij bo stranka opravljala. V skladu z veljavno zakonodajo bi morali postopki zavarovalnice ali posrednika zajemati postopke za:

- pravočasno identifikacijo in preverjanje istovetnosti vsake stranke;
- identifikacijo upravičenega lastnika stranke in, v skladu z veljavno zakonodajo, smiselno ukrepanje za preverjanje istovetnosti upravičenega lastnika, tako da se zavarovalnica ali posrednik prepriča o tem, kdo je upravičeni lastnik;
- identifikacijo in preverjanje istovetnosti upravičenca po pogodbi o življenjskem zavarovanju. Identifikacija se lahko in preverjanje istovetnosti upravičenca po polici opravita po tem, ko je vzpostavljen poslovni odnos z imetnikom police, vendar ob času ali pred časom izplačila ali takrat, ko upravičenec namerava uveljaviti svoje pravice po polici, ali pred tem;
- pridobitev ustreznih dodatnih informacij za razumevanje okoliščin in poslovanja stranke, vključno s pričakovanimi lastnostmi in obsegom transakcij. To lahko zajema informacije o viru premoženja, če se zdijo predložene informacije neskladne. Pomembne informacije iz pregleda

stranke je treba redno posodablјati kot del procesa ocenjevanja tveganja. V primeru spremembe upravičenca po zavarovalni polici ali upravičenega lastnika je treba sprejeti smiselne ukrepe za preverjanje istovetnosti upravičenca (v skladu z zgornjimi napotki).

58. ZPPDFT v 25. členu dovoljuje zavarovalnici, da nekatere elemente procesa pregledovanja stranke zaupa zavarovalnici ali zavarovalnici države članice ali podružnice slovenske zavarovalnice v državi članici ali podružnici ali hčerinski zavarovalnici zavarovalnice države članice v tretji državi. S tem namenom bi morala zavarovalnica⁸:

- od tretje osebe takoj pridobiti potrebne informacije v zvezi s pregledom stranke;
- prepričati se, da bodo kopije identifikacijskih podatkov in druga zadevna dokumentacija v zvezi z zahtevami glede pregleda stranke na zahtevo nemudoma na razpolago;
- prepričati se, da je tretja oseba reguliran in nadzorovan ter da je sprejel ukrepe za izpolnjevanje vseh zahtev glede identifikacije strank, upravičenih lastnikov in upravičencev in zahtev v zvezi z vodenjem evidence;
- zaupati samo tistim tretjim osebam v državah, za katere se ugotovi, da primerno upoštevajo standarde FATF⁹;
- zavedati se, da končna odgovornost za identifikacijo in preverjanje stranke ostaja na zavarovalnici. Vseeno pa bi morale tudi tretje osebe odgovarjati za verodostojnost takih informacij.

Če so ti pogoji izpolnjeni, lahko zavarovalnica zaupa tretji osebi, da opravi identifikacijo in preverjanje istovetnosti stranke, upravičenega lastnika in upravičenca ter zbere informacije o namenu in načrtovanih lastnostih poslovnega odnosa.

59. V praksi do tega zaupanja tretjim osebam pogosto pride prek seznanitve s strani drugega člana iste skupine za finančne storitve. Do tega lahko pride tudi v poslovnih odnosih med zavarovalnicami in posredniki.

60. Zavarovalnica ali posrednik bi moral pred končno odločitvijo oceniti tveganja, ki jih lahko predstavlja stranka, upravičeni lastnik ali upravičenec, ob upoštevanju vseh ustreznih spremenljivk tveganja. Ocenjevanje tveganja je treba opraviti takrat, ko se to šteje za ustrezno glede na splošno strategijo zavarovalnice ali posrednika za blažitev tveganja.

61. Zavarovalnice in posredniki določijo zahteve v zvezi s pregledom stranke, ki ustrezajo posamezni stranki. Te zahteve običajno vključujejo standardno stopnjo pregleda, ki se uporabi za vse stranke, upravičene lastnike in upravičence.

62. V skladu z zakonodajo (33. člen ZPPDFT - poenostavljeni pregled stranke) je mogoče standardno stopnjo pregleda stranke znižati v primeru ugotovljenega nižjega tveganja, kot na primer:

- stranke, ki so delniške družbe, za katere veljajo regulativne zahteve v zvezi z razkrivanjem;
- stranke, ki so druge finančne institucije (domače ali tuje), za katere velja ureditev glede preprečevanja pranja denarja in preprečevanja financiranja terorizma v skladu z ZPPDFT;
- stranke, ki so posamezniki, katerih glavni vir sredstev je plača, pokojnina, socialne dajatve iz identificiranega in ustreznega vira, pri čemer so transakcije sorazmerne s sredstvi;
- transakcije, pri katerih gre za zneske *de minimis* za posebne vrste transakcij, kot so¹⁰:

⁸ Četrty odstavek 25. člena ZPPDFT določa, da med tretje osebe iz prvega odstavka 24. člena ZPPDFT ne sodijo zunanji izvajalci in zastopniki organizacij.

⁹ Pri določanju, v katerih državah ima lahko sedež tretja oseba, ki izpolnjuje pogoje, bi morala zavarovalnica upoštevati informacije, ki jih posredujejo pristojni organi, in javne informacije, na razpolago v poročilih o medsebojnem ocenjevanju, ki jih izda Urad in tudi FATF, Mednarodni denarni sklad, Svetovna banka in regionalna telesa v slogu FATF.

- police življenjskega zavarovanja, pri katerih letna premija ne presega 1000 EUR ali posamezna premija ne presega 2500 EUR;
- zavarovalne police pokojninskih shem, če jih ni mogoče prenesti na tretjo osebo in jih ni mogoče uporabiti za zavarovanje (kredita);
- pokojninska ali podobna shema, ki zagotavlja pokojnino zaposlenim, pri čemer se prispevki plačujejo z odbijanjem od plač, pravila sheme pa ne dovoljujejo prenosa pravic zavarovanca iz sheme (npr. majhne zavarovalne premije).

63. Pregled je treba okrepiti pri tistih strankah, upravičenih lastnikih in upravičencih, za katere je ugotovljeno, da predstavljajo večje tveganje. To bi moralo izhajati iz ocene, ki jo oblikuje zavarovalnica ali posrednik glede njihove poslovne dejavnosti, lastniške strukture, pričakovanega ali dejanskega obsega ali vrst transakcij, vključno s transakcijami, ki vključujejo države z večjim tveganjem ali ki so v veljavnem zakonu ali drugem predpisu opredeljene kot transakcije z večjim tveganjem, kot je to v primeru politično izpostavljenih oseb¹¹ in strank, s katerimi poslovanje ne poteka v živo¹². Pri ugotavljanju drugih dejavnikov, ki bi lahko bili vzrok za ugotovitev večjega tveganja, se ni mogoče izogniti navajanju dejavnikov drugega za drugim, toda to vseeno pomeni, da bi kateri koli posamezni dejavnik nujno sprožil ugotovitev večjega tveganja. Prepoznanje več dejavnikov bi moralo voditi k ustrezno višji stopnji okrepljenih ukrepov.

Spremljanje strank in transakcij

64. Stopnja in vrsta spremljanja, ki ga opravlja življenjska zavarovalnica ali posrednik, sta odvisna od velikosti podjetja, tveganja pranja denarja in financiranja terorizma, ki jim je podjetje izpostavljeno, uporabljene metode spremljanja (ročno, avtomatizirano ali mešanica) in vrste dejavnosti, ki je pod nadzorom. Pri uporabi pristopa na podlagi ocene tveganja za spremljanje se morajo zavarovalnice in posredniki zavedati, da ni mogoče vseh transakcij, računov/polic/pogodb ali strank spremljati na enak način. Pri zelo avtomatiziranih operacijah se lahko uvajanje ustreznih praks preprečevanja pranja denarja in preprečevanja financiranja terorizma na podlagi ocene tveganja začne z izločevanjem tistih transakcij in strank, pri katerih je potrebno posebno spremljanje, iz velikega števila transakcij, ki se obdelujejo z zelo avtomatiziranimi metodami. Namen postopka bi moral biti prepoznavanje strank, katerih dejavnosti so videti nenavadne in ki jih je treba nadalje analizirati, da bi ugotovili, ali obstajajo razlogi za nadaljnje ukrepanje. Stopnja spremljanja temelji na zaznanih tveganjih v zvezi s stranko, produkti ali storitvami, ki jih stranka uporablja, in lokacijo stranke in transakcij. Te metodologije spremljanja se lahko sčasoma spreminjajo glede na konkretne izkušnje s stranko ali glede na splošne izkušnje zavarovalnice v celoti. Metodologije in postopki spremljanja morajo upoštevati tudi vire zavarovalnice in informacije, ki jih ima zavarovalnica na razpolago.

65. Glavni namen spremljanja v sistemu, ki temelji na oceni tveganja, je odgovoriti na vprašanja na ravni podjetja na podlagi analize glavnih tveganj, ki jo opravi posamezna zavarovalnica ali posrednik.

66. Ob upoštevanju ZPPDFT bi moralo spremljanje v okviru pristopa na podlagi ocene tveganja zavarovalnici ali posredniku omogočiti, da oblikuje denarne ali druge prage za identifikacijo transakcij, ki bodo predmet pregleda, glede na njihovo velikost ali vrsto. Določene primere ali prage, ki se uporabljajo za ta namen, je treba redno pregledovati, da se ugotovi, ali so primerni za ugotovljene stopnje tveganja. Spremembe sistemov in procesov bi morale temeljiti na analizi

¹⁰ Glej pojasnilo k priporočilu 5, točka 12, ki kot primere, v katerih bi bili sprejemljivi poenostavljeni ali zmanjšani ukrepi v zvezi s pregledom stranke, navaja: življenjsko zavarovanje, pri katerem je letna premija 1000 EUR ali posamezna premija ne presega 2500 EUR; pokojninske zavarovalne police, če ni odkupne vrednosti in če police ni mogoče uporabiti za zavarovanje (kredita); in pokojnine zaposlenih, pri čemer se premije vplačujejo kot neprenosljivi odbitki od plače.

¹¹ Glej priporočilo FATF št. 6.

¹² Glej priporočilo FATF št. 8.

učinkovitosti in smotrnosti predhodnih rezultatov, novih informacijah, ki take spremembe upravičujejo, in sposobnosti zavarovalnice, da tako spremembo uresniči. Rezultati spremljanja morajo biti vedno dokumentirani.

Poročanje o sumljivih transakcijah, vključno s poskusi transakcij ali dejavnosti

67. Poročanje o sumljivih transakcijah je odločilno za to, da lahko država uporabi finančne informacije za boj proti pranju denarja, financiranju terorizma in drugemu finančnemu kriminalu.
68. Če zakonska ali regulativna zahteva predpisuje poročanje o sumljivi dejavnosti, ko pride do suma, je treba sestaviti poročilo, zato v takih okoliščinah pristop na podlagi ocene tveganja za poročanje o sumljivi dejavnosti ne pride v poštev.
69. Pristop na podlagi ocene tveganja pa je ustrezen za namene prepoznavanja sumljive dejavnosti, na primer z usmerjanjem dodatnih virov na področja, za katera je zavarovalnica ali posrednik ugotovil, da predstavljajo večje tveganje. Ta proces je opisan v predhodnem delu. V okviru pristopa na podlagi ocene tveganja je tudi verjetno, da bo zavarovalnica ali posrednik uporabil informacije, ki jih je dobil od pristojnih organov, kot pomoč pri svojem pristopu k prepoznavanju sumljive dejavnosti. Zavarovalnica ali posrednik bi moral tudi redno ocenjevati primernost svojega sistema za prepoznavanje sumljivih transakcij in poročanje o njih.

Strokovno usposabljanje in osveščенost (44. člen ZPPDFT)

70. V skladu s prvim odstavkom 44. člena ZPPDFT morajo zavarovalnica in posredniki skrbeti za redno strokovno usposabljanje in izobraževanje vseh delavcev, ki opravljajo naloge preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma. Ti programi bi morali vključevati zagotavljanje ustreznega in sorazmernega usposabljanja njihovih zaposlenih v zvezi s preprečevanjem pranja denarja in preprečevanjem financiranja terorizma. Zavezanost vsake zavarovalnice in posrednika, da ima uspešne kontrole, se naslanja tako na usposabljanje kot na osveščенost. Za to so potrebna prizadevanja v vsem podjetju, da bi vsem zadevnim zaposlenim zagotovili minimalno raven splošnih informacij o zakonih, predpisih in notranjih politikah v zvezi s preprečevanjem pranja denarja in preprečevanjem financiranja terorizma. Tekoče usposabljanje se lahko opravi takrat, ko se to šteje za ustrezno glede na splošno strategijo zavarovalnice ali posrednika za blažitev tveganja, metodologije pa je mogoče razvijati na podlagi konkretnih izkušenj z usposabljanjem ali glede na splošne izkušnje zavarovalnice kot celote.
71. Uporaba pristopa na podlagi ocene tveganja pri različnih metodah, ki so na razpolago za usposabljanje, pa omogoča posamezni zavarovalnici ali posredniku dodatno prožnost glede pogostosti, mehanizmov izvajanja in glavnega poudarka takega usposabljanja. Zavarovalnica ali posrednik bi moral pregledati svojo zaposlene in zastopnike in razpoložljive vire ter izvajati programe usposabljanja, ki zagotavljajo ustrezne informacije o preprečevanju pranja denarja in preprečevanju financiranja terorizma, ki so:
  - prilagojeni ustrezni odgovornosti osebja (npr. pogodba ali poslovanje stranke);
  - primerno podrobni (npr. operativno osebje, zapleteni produkti ali produkti, s katerimi upravlja stranka);
  - posredovani tako pogosto, kot to ustreza stopnji tveganja zadevnega poslovnega področja.

72. Pri usposabljanju za preprečevanje pranja denarja in preprečevanje financiranja terorizma je treba upoštevati notranje postopke za preprečevanje pranja denarja in preprečevanje financiranja terorizma, ki zahtevajo, da je o primerih velikega tveganja obveščen pooblaščenec za preprečevanje pranja denarja in preprečevanje financiranja terorizma v zavarovalnici ali pri posredniku, ki take primere obravnava.

9. NOTRANJE KONTROLE

73. Da bi lahko zavarovalnice in posredniki uporabljali učinkovit pristop k preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma na podlagi ocene tveganja, mora biti proces na podlagi ocene tveganja vgrajen v notranje kontrole zavarovalnice ali posrednika. Na koncu so vodstveni delavci odgovorni za zagotavljanje, da ima zavarovalnica ali posrednik vzpostavljeno učinkovito strukturo notranjih kontrol, vključno s spremljanjem sumljivih dejavnosti in poročanjem o njih. Trdno vodstvo vodilnih delavcev in udeležba pri preprečevanju pranja denarja in preprečevanju financiranja terorizma sta pomemben vidik uporabe pristopa na podlagi ocene tveganja. Vodilni delavci morajo ustvariti kulturo obvladovanja tveganja in zagotavljanja skladnosti, ki bo zagotavljala, da osebje spoštuje politike, postopke in kontrole zavarovalnice ali posrednika, oblikovane za omejevanje in obvladovanje tveganj.

74. Poleg drugih notranjih kontrol za zagotavljanje skladnosti bodo lastnosti in obseg kontrol za preprečevanje pranja denarja in preprečevanje financiranja terorizma odvisni od vrste dejavnikov, vključno z naslednjimi:

- lastnosti, obseg in kompleksnost zavarovalnice in dejavnosti njenih odvisnih družb ali dejavnosti posrednika;
- raznolikost poslovanja zavarovalnice ali posrednika, vključno z geografsko raznolikostjo;
- splošen profil strank, produktov in dejavnosti zavarovalnice ali posrednika;
- uporabljene distribucijske poti;
- obseg in velikost transakcij;
- stopnja tveganja, ocenjena za vsako posamezno področje poslovanja zavarovalnice ali posrednika;
- v kolikšni meri zavarovalnica posluje neposredno s stranko oziroma prek posrednikov tretjih oseb, korespondentov ali dostopa, pri katerem ni stika v živo.

75. V okviru notranjih kontrol je treba:

- imenovati posameznika ali posameznike na vodstveni ravni, ki so odgovorni za upravljanje obvladovanja tveganja pranja denarja in financiranja terorizma in zagotavljanja skladnosti in ki:
  - so neodvisni od spremljanih dejavnosti;
  - pridobijo informacije, ki jih potrebuje uprava za pregled nad zavarovalnico ali posrednikom glede skladnosti;
  - ima pravočasen dostop do identifikacijskih dokumentov v zvezi s stranko, vseh knjig, registrov, računov, drugih računovodskih evidenc, knjigovodskih listin in drugih pomembnih informacij;
- posvetiti večjo pozornost operacijam zavarovalnice ali posrednika (produkti, storitve, stranke in geografske lokacije), ki so se na podlagi preteklih strokovnih izkušenj zavarovalnice ali posrednika (npr. zadeve, pri katerih je pogosto prišlo do poročanja o sumljivih transakcijah), panožnih združenj ali regulatorjev in organov pregona izkazale za dovetnejše za zlorabo;
- zagotoviti redno pregledovanje procesov ocenjevanja in obvladovanja tveganja, ob upoštevanju okolja, v katerem zavarovalnica ali posrednik posluje, in dejavnosti na zadevnem trgu;
- zagotoviti zagotavljanje skladnosti glede preprečevanja pranja denarja in preprečevanja financiranja terorizma in programa pregledovanja;
- zagotoviti, da so vzpostavljene primerne kontrole, preden so ponujeni novi produkti ali če je obstoječa ponudba produktov tako spremenjena (glej novi 45a. člen ZPPDFT), da predstavlja povečano tveganje pranja denarja in financiranja terorizma;

- obvestiti višje vodilne delavce o pobudah glede zagotavljanja skladnosti, ugotovljenih pomanjkljivosti pri zagotavljanju skladnosti, sprejetih korektivnih ukrepov in predloženih poročilih o sumljivi dejavnosti;
  - zagotoviti kontinuiteto programa kljub spremembam v vodstvu ali sestavi ali strukturi zaposlenih;
  - posvečati glavno pozornost izpolnjevanju vseh regulativnih zahtev glede vodenja evidenc in poročanja ter uresničevanju priporočil glede skladnosti v zvezi s preprečevanjem pranja denarja in preprečevanjem financiranja terorizma in zagotoviti tekoče posodabljanje glede na spremembe predpisov;
  - izvajati politike, postopke in kontrole v zvezi s pregledom stranke na podlagi ocene tveganja;
  - zagotoviti primerne kontrole za bolj tvegane stranke, upravičene lastnike in upravičence, transakcije in produkte, kot je to potrebno, kot so na primer omejitve transakcij ali odobritve s strani vodstva;
  - omogočiti pravočasno prepoznavanje transakcij, o katerih je treba poročati, in zagotoviti pravilno oddajanje zahtevanih poročil;
  - poskrbeti za primeren nadzor nad zaposlenimi, ki sestavljajo poročila, odobravajo izjeme, spremljajo, ali gre za sumljive dejavnosti, ali so udeleženi pri kateri koli drugi aktivnosti, ki je del programa za preprečevanje pranja denarja in preprečevanje financiranja terorizma v podjetju;
  - vključiti skladnost glede preprečevanja pranja denarja in preprečevanja financiranja terorizma v opise del in nalog ter ocene delovne uspešnosti ustreznega osebja;
  - poskrbeti za ustrezno usposabljanje za vse zadevne zaposlene;
  - za skupine bi moral obstajati skupni kontrolni okvir v največji možni meri.
76. Vodilni delavci bi potrebovali možnost neodvisnega ovrednotenja razvoja in delovanja procesov ocenjevanja in obvladovanja tveganja ter s tem povezanih notranjih kontrol in možnost, da se ustrezno prepričajo, da sprejeta metodologija na podlagi ocene tveganja odraža profil tveganja zavarovalnice ali posrednika. To neodvisno preskušanje in poročanje bi morali na primer izvajati notranja revizija, zunanji revizorji, specializirani svetovalci ali druge usposobljene osebe, ki niso vpletene v izvajanje ali delovanje programa zavarovalnice za zagotavljanje skladnosti glede preprečevanja pranja denarja in preprečevanja financiranja terorizma. Preskušanje bi moralo temeljiti na oceni tveganja (posvečanje pozornosti strankam, produktom in storitvam z večjim tveganjem); z njim bi morali ovrednotiti primernost celotnega programa preprečevanja pranja denarja in preprečevanja financiranja terorizma zavarovalnice ali posrednika; kakovost obvladovanja tveganja za operacije, oddelke in odvisne družbe zavarovalnice ali posrednika; zajemati pa bi moralo tudi redno ocenjevanje zadev, ki so visoko na prednostnem seznamu, na podlagi ocene tveganja ter ciklično, celovito ocenjevanje postopkov in preskusov.
77. Zavarovalnica in posredniki morajo na podlagi 45a. člena ZPPDFT ob vseh pomembnih spremembah svojih poslovnih procesov, kot so na primer uvedba novega produkta, uvedba nove tehnologije ali organizacijske spremembe, opraviti ustrezno analizo, kako ti dejavniki vplivajo na izpostavljenost zavarovalnice tveganju pranja denarja ali financiranja terorizma. V skladu z ugotovitvami zavarovalnica sprejme ustrezne ukrepe za zmanjšanje tveganja pranja denarja ali financiranja terorizma.

Priloga A

Viri nadaljnjih informacij

78. Obstajajo različni viri informacij, ki so lahko v pomoč zavarovalnicam in posrednikom pri razvijanju pristopa na podlagi ocene tveganja. Čeprav to ni izčrpen seznam, je tu navedena vrsta koristnih spletnih povezav, ki jih bodo zavarovalnice morda želele uporabiti. Ponujajo dodatne vire informacij, nadaljnja pomoč pa je lahko tudi iz virov, kot so ocene preprečevanja pranja denarja in preprečevanja financiranja terorizma.

A. Dokumenti Projektne skupine za finančno ukrepanje

Projektna skupina za finančno ukrepanje (FATF) je medvladni organ, namenjen razvoju in spodbujanju nacionalnih in mednarodnih politik za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma. Ključni viri zajemajo 40 priporočil za preprečevanje pranja denarja in 9 posebnih priporočil za preprečevanje financiranja terorizma, Metodologijo ocenjevanja skladnosti s priporočili FATF, Priročnik za države in ocenjevalce, poročila o metodah in gibanjih (tipologijah) ter poročila o medsebojnem ocenjevanju.

<http://www.fatf-gafi.org>

B. Mednarodna telesa/organizacije

IAIS

Mednarodno združenje zavarovalnih nadzornikov zajema okoli 180 zavarovalnih regulatorjev in nadzornikov iz več kot 130 držav. Namenjeno je sodelovanju in prispevanju k izboljšanju nadzora nad zavarovalno industrijo na domači in mednarodni ravni, da bi vzdrževali učinkovite, pravične, varne in stabilne zavarovalne trge v korist in za zaščito imetnikov polic; da bi spodbujali razvoj uglednih zavarovalnih trgov; in da bi prispevali h globalni finančni stabilnosti. Združenje IAIS izdaja načela (npr. Temeljna zavarovalna načela in metodologija), standarde (npr. Nadzorni standard za primerne zahteve in ocenjevanje za zavarovalnice) in navodila (npr. Navodila za PPD/PFT; Navodila za preprečevanje zlorab zavarovalnic; Navodila za preprečevanje, odkrivanje in odpravljanje goljufij v zavarovalništvu).

<http://www.iaisweb.org/>

Transparency International

Transparency International je organizacija globalne civilne družbe, ki se bojuje proti korupciji in združuje ljudi v močno svetovno koalicijo, da bi odpravili uničujoč vpliv korupcije na moške, ženske in otroke po svetu. Poslanstvo Transparency International je ustvariti spremembe na poti k svetu brez korupcije.

<http://www.transparency.org/>

C. Zakonodaja/navodila o pristopu na podlagi ocene tveganja

Avstralija

Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma iz leta 2006 (za katerega skrbi pravosodno ministrstvo avstralske vlade):

<http://www.comlaw.gov.au/comlaw/management.nsf/lookupindexpagesbyid/IP200627290?OpenDocument>

Pravila o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (za katera skrbi Avstralski center za poročanje o transakcijah in analizo transakcij):

http://www.austrac.gov.au/aml_ctf_rules.html

Belgija

Belgijska okrožnica Komisije za bančništvo, finance in zavarovalništvo o obveznostih v zvezi s pregledom stranke in preprečevanjem uporabe finančnih sistemov za pranje denarja in financiranje terorizma:

http://www.cbfa.be/eng/bo/circ/pdf/ppb_2004_8_d_250.pdf

Belgijska uredba Komisije za bančništvo, finance in zavarovalništvo o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma:

http://www.cbfa.be/eng/vt/vz/circ/pdf/regulations_27-07-2004.pdf

Kanada

Kanada, Urad nadzornika finančnih institucij - Smernice za odvrčanje in odkrivanje pranja denarja in financiranja terorizma: dobre poslovne in finančne prakse

http://www.osfi-bsif.gc.ca/app/DocRepository/1/eng/guidelines/sound/guidelines/B8_e.pdf

Nemčija

Nemški zvezni urad za finančni nadzor (BaFin) - Notranje izvajanje ustreznih sistemov obvladovanja tveganja za preprečevanje pranja denarja, financiranja terorizma in goljufij na račun institucij v skladu s št. 6 in (1a) stavka 3 člena 25a(1) Zakona o bančništvu in št. 2 člena 14(2) Zakona o pranju denarja

http://www.bafin.de/rundschreiben/89_2005/050324_en.htm

Zaščitni ukrepi za preprečevanje pranja denarja v kreditnih institucijah v vlogi korespondenčnih bank

http://www.bafin.de/verlautbarungen/gw_001106_en.htm

Italija

Prvi in drugi del Navodil Banke Italije za poročanje o sumljivih dejavnostih za vse finančne posrednike, ki poslujejo v Italiji

http://www.bancaditalia.it/vigilanza_tutela/vig_ban/norma/provv;internal&action=lastLevel.action&Parameter=vigilanza_tutela

Japonska

Japonska agencija za finančne storitve - zakonodaja in navodila

<http://www.fsa.go.jp/en/refer/legislation/index.html>

Jersey

Komisija za finančne storitve - navodila za preprečevanje pranja denarja

http://www.jerseyfsc.org/the_commission/anti-money_laundering/guidance_notes/index.asp

Južna Afrika

FIU - Splošna navodila za identifikacijo strank

<http://www.fic.gov.za/info/Guidance%20concerning%20identification%20of%20clients.pdf>

Singapur

Singapursko obvestilo bankam o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma

http://www.mas.gov.sg/resource/legislation_guidelines/aml/626%20_amdd%20280207.pdf

Švica

Odlok Švicarske zvezne komisije za bančništvo o preprečevanju pranja denarja

<http://www.ebk.admin.ch/e/archiv/2003/pdf/m032703-03e.pdf>

Združeno kraljestvo, Navodila Skupna usmerjevalne skupine za pranje denarja (JMLSG)

Panožna navodila Združenega kraljestva za preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma, ki se nanašajo na dobro prasko uporabe zakonodaje, regulativne zahteve in kontrole za preprečevanje pranja denarja, kar se šteje za sestavni del okvira Združenega kraljestva za pristop k PPD na podlagi ocene tveganja

<http://www.jmlsg.org.uk>

ZDA

FFIEC, Zakon o bančni tajnosti, Priročnik za pregledovanje v okviru preprečevanja pranja denarja

http://www.ffiec.gov/pdf/bsa_aml_examination_manual2006.pdf

D. Izmenjava/razširjanje informacij med javnim in zasebnim sektorjem

Člen 314 ameriškega domoljubnega zakona (PATRIOT Act) iz leta 2001: S predpisi, sprejetimi na podlagi člena 314, so bili vzpostavljeni postopki za izmenjavo informacij z namenom odvratanja od pranja denarja in terorističnih dejavnosti. Ti predpisi krepijo izmenjavo informacij v dveh pogledih: i) vzpostavljajo mehanizem, prek katerega lahko zvezni organi pregona od finančnih institucij pridobijo informacije v zvezi s sumom teroristične dejavnosti ali pranja denarja; in ii) spodbujajo finančne institucije, da si medsebojno izmenjavajo informacije za prepoznavanje dejavnosti, pri katerih bi lahko šlo za terorizem ali pranje denarja, in poročanje o takih dejavnostih.

<http://www.fincen.gov/po1044.htm>

Ameriška Svetovalna skupina za Zakon o bančni tajnosti: Svetovalna skupina, ki jo je leta 1992 ustanovil Ameriški kongres, deluje pod vodstvom direktorja FinCEN (ameriška finančna obveščevalna enota) in je glavni forum, na katerem predstavniki panoge, regulatorji in organi pregona razpravljajo o vprašanjih v zvezi z uporabo Zakona o bančni tajnosti. Svetovalna skupina svetuje ministru za finance o tem, kako

povečati koristnost podatkov iz Zakona o bančni tajnosti za organe pregona ob najmanjšem možnem vplivu obveznosti v zvezi z zagotavljanjem skladnosti na zadevne finančne institucije.

<http://uscode.house.gov/download/pls/31C53.txt>

Programi za dialog v zasebnem sektorju: ZDA so dale pobudo za dialoge o PPD/PFT, ki ameriške regulatorje in finančne institucije povezujejo z njihovimi kolegi z Bližnjega vzhoda in Severne Afrike (MENA) ter iz Latinske Amerike. Namen tega navezovanja stikov je okrepiti zavedanje o tveganjih pranja denarja in financiranja terorizma doma in v regiji, mednarodnih standardih PPD/PFT in regionalnem dogajanju ter o politikah ameriške vlade in ukrepih zasebnega sektorja za preprečevanje financiranja terorizma in pranja denarja:

<http://www.treas.gov/press/releases/js4346.htm>

<http://www.usmenapsd.org/index2.html>

E. Drugi viri informacij v pomoč nacionalnim in finančnim institucijam pri ocenjevanju tveganja, ki ga predstavljajo države in čezmejne dejavnosti

79. Pri ugotavljanju stopenj tveganja v zvezi z določeno državo ali čezmejno dejavnostjo lahko institucije črpajo iz vrste javno dostopnih virov informacij, ki lahko zajemajo poročila, ki podrobno opisujejo spoštovanje mednarodnih standardov in kodeksov, posebne ocene tveganja v zvezi z nezakonito dejavnostjo, raziskave o korupciji in stopnje mednarodnega sodelovanja. Čeprav to ni izčrpen seznam, se pogosto uporabljajo naslednji viri:

- poročila Mednarodnega denarnega sklada in Svetovne banke o spoštovanju mednarodnih standardov in kodeksov (program ocenjevanja finančnega sektorja)

- poročila Svetovne banke: <http://www1.worldbank.org/finance/html/cntrynew2.html>,

- Mednarodni denarni sklad: <http://www.imf.org/external/np/rosc/rosc.asp?sort=topic#RR>

- ocene offshore finančnih središč s strani osebja Mednarodnega denarnega sklada: www.imf.org/external/np/ofca/ofca.asp.

- poročila o medsebojnem ocenjevanju, ki jih izdajajo regionalna telesa v slogu FATF:

1. Azijsko-pacifiška skupina za preprečevanje pranja denarja (APG)

<http://www.apgml.org/documents/default.aspx?DocumentCategoryID=8>

2. Karibska projektna skupina za finančno ukrepanje (CFATF)

<http://www.cfatf.org/profiles/profiles.asp>

3. Strokovni odbor za ocenjevanje ukrepov za preprečevanje pranja denarja (MONEYVAL)

[http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_co-](http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_co-operation/combating_economic_crime/5_money_laundering/Evaluations/Reports_summaries3.asp#TopOfPage)

[operation/combating_economic_crime/5_money_laundering/Evaluations/Reports_summaries3.asp#TopOfPage](http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_co-operation/combating_economic_crime/5_money_laundering/Evaluations/Reports_summaries3.asp#TopOfPage)

4. Evrazijska skupina (EAG)

<http://www.eurasiangroup.org/index-7.htm>

5. GAFISUD

<http://www.gafisud.org/miembros.htm>

6. Projektna skupina Bližnjega vzhoda in Severne Afrike za finančno ukrepanje (MENAFATF)
<http://www.menafatf.org/TopicList.asp?cType=train>

7. Skupina Vzhodne in Južne Afrike za preprečevanje pranja denarja (ESAAMLG)
<http://www.esaamlg.org/>

8. Medvladna skupina za ukrepanje proti pranju denarja v Afriki (GIABA)
<http://www.giaba.org/>

- Podskupina OECD za razvrščanje držav glede na tveganje (seznam držav, razvrščenih glede na tveganje, objavljen po vsakem zasedanju)
http://www.oecd.org/document/49/0,2340,en_2649_34171_1901105_1_1_1_1,00.html
- poročilo o mednarodni strategiji za nadzor nad drogami (ki ga letno objavlja ameriško zunanje ministrstvo)
<http://www.state.gov/p/inl/rls/nrcrpt/>
- članstvo v Skupini Egmont - združenje finančnih obveščevalnih enot, ki sodelujejo pri redni izmenjavi informacij in dobre prakse. Sprejem med člane Skupine Egmont temelji na formalnem postopku, ki ga morajo države opraviti, da bi jim priznali, da so skladne z opredelitvijo finančne obveščevalne enote, ki jo je oblikovala Skupina Egmont.
<http://www.egmontgroup.org/>
- podpisnik Konvencije Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu
http://www.unodc.org/unodc/crime_cicp_signatures_convention.html

Urad za nadzor tujega premoženja (OFAC) ameriškega ministrstva za finance, program gospodarskih in trgovinskih sankcij
<http://www.ustreas.gov/offices/enforcement/ofac/programs/index.shtml>

- združeni seznam oseb, skupin in subjektov, proti katerim so uvedene finančne sankcije EU
http://ec.europa.eu/comm/external_relations/cfsp/sanctions/list/consol-list.htm
- Odbor Varnostnega sveta ZN za sankcije - status države:
<http://www.un.org/sc/committees/>

Priloga B

INDIKATORJI

ZA PREPOZNAVANJE STRANK IN TRANSAKCIJ GLEDE KATERIH OBSTAJAJA TVEGANJE ZA PRANJE DENARJA IN FINANCIRANJE TERORIZMA

Splošno vodilo pri odkrivanju in preprečevanju pranja denarja je, da organizacija mora poznati svoje stranke. O razlogih za sum pranja denarja in financiranja terorizma pa govorimo pri tistih transakcijah oziroma poslih, ki niso skladni s strankino poslovno ali zasebno dejavnostjo, z njenim običajnim načinom poslovanja oziroma načinom življenja. V seznamih indikatorjev sumljivih transakcij in poslov so navedeni primeri transakcij in neobičajnih okoliščin, da bi zaposleni v zavarovalnici z večjo pozornostjo preverili še druge okoliščine, izvedli ustrezne ukrepe in posredovali informacije odgovornim osebam v organizaciji oziroma pooblaščenca za preprečevanje pranja denarja.

Navedeni indikatorji na seznamih niso taksativno naštet, saj vseh možnosti za zlorabo organizacije in njenih produktov ni mogoče v naprej predvideti; pralci denarja se stalno sproti prilagajajo spremenjenim okoliščinam, terorizem pa dobiva vse večje razsežnosti.

Pri presojanju, ali so v konkretnem primeru podani razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma, zgolj ena okoliščina iz vrste primerov v seznamih, sama po sebi še ne pomeni, da gre za pranje denarja oziroma financiranje terorizma, temveč jo je potrebno razumeti kot signal za pozornejšo obravnavo transakcije ter z njo povezane stranke. **Sklepanje na obstoj razlogov za sum pranja denarja ali financiranja terorizma je zato bolj upravičeno, če gre za več znakov skupaj ali za več sumljivih transakcij iste stranke oziroma več različnih poslov različnih strank, ki so med seboj povezani.**

Seznam indikatorjev se uporablja:

v postopku ocene tveganosti konkretne stranke ali posla na podlagi analize tveganj za pranje denarja in financiranje terorizma ter

za izbiro obsega pregleda stranke in izvajanju drugih ukrepov, skladno z navodili za izvajanje ukrepov za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma v zavarovalnici.

**SEZNAM INDIKATORJEV
ZA PRANJE DENARJA ALI FINANCIRANJE TERORIZMA**

I. Indikatorji, ki se nanašajo na sklenitev pogodbe, plačilo premij in izvrševanje pogodbe:

1. Pri sklepanju zavarovanj:

- a) Zahteva stranke za sklenitev zavarovanja je ekonomsko ali pravno nelogična;
- b) Stranka ponudi neupravičeno/neobičajno darilo ali druge nenavadne pogoje za sklenitev zavarovanja;
- c) Nenavadno obnašanje stranke ali odstop od sklenitve pogodbe pri zahtevi za identifikacijo stranke;
- d) Istočasno ali v krajšem obdobju ista oseba opravi več življenjskih zavarovanj, še posebej, če so vsa vplačana z gotovino;
- e) Stranka glede na svoj status zavaruje nadpovprečno število zavarovancev za neobičajno število zavarovanj.

2. Pri plačevanju premije:

- a) Zahteva stranke, da izvede gotovinska vplačila v več manjših zneskih;
- b) Stranka plača z gotovino v enem znesku za več let vnaprej;
- c) Stranka plača premijo v gotovini, pri čemer so apoeni majhni, v sumljivem omotu;
- d) Denarna transakcija je v nasprotju z dobrimi poslovnimi običaji;
- e) Stranka kot fizična oseba opravi plačilo premije v svojem imenu in s sredstvi pravne osebe brez očitnega poslovnega razloga;
- f) Stranka (rezident ali nerezidenti) plača premijo z računa v tujini, zlasti če gre za tretje države (nečlanice EU) ali države, kjer pridelujejo mamila ali z območja, ki predstavlja »davčni raj«;
- g) stranka izvaja transakcije za plačilo premije z več različnih računov.

3. Pri izvajanju pogodbe:

- a) Stranka predlaga trajanje zavarovalne pogodbe za življenjsko zavarovanje, ki je krajše od dobe, ki jo ponuja zavarovalnica;
- b) Stranka želi nenadno povečati zavarovalno vsoto brez utemeljenega razloga in v nesorazmerju z običajnim poslovanjem stranke (v vseh teh primerih bo začet ponovni postopek sprejema v zavarovanje, ki po svoji vsebini predstavlja dokup zavarovanja);
- c) Stranka zahteva predčasno prekinitev zavarovanja z zahtevo za izplačilo (veliko pred potekom dobe, za katero je sklenjena zavarovalna pogodba), brez običajnega poslovnega razloga;
- d) Zahteva stranke, da se zavarovalna vsota nakaže na račun, ki se ne glasi na njeno ime (v primerih, ki niso vezani na smrt zavarovane osebe);
- e) Stranka zahteva prenos police na drugo osebo še pred njenim iztekom (sprememba zavarovalca) ali pogosto spreminja upravičenca;
- f) Stranka posluje izrecno samo z gotovino.

II. Indikatorji, ki se nanašajo na stranko:

- a) uporaba ponarejenih ali tujih identifikacijskih dokumentov oz. navede sumljive identifikacijske podatke;
- b) oseba predloži le kopije osebnih dokumentov oz. se želi identificirati na drugačen način kot z osebnim dokumentom;
- c) oseba zahteva anonimnost oz. se ne želi identificirati z vsemi zahtevanimi podatki ali da napačne podatke;
- d) vsi dokumenti so po videzu novi oz. so bili izdani pred kratkim;
- e) stranka sploh ni registrirana kot pravna oseba v ustreznem registru;
- f) stranka se predstavlja kot pooblaščenec zavarovanca, pa za to nima utemeljenih razlogov (ni v sorodstvenem razmerju, ni zakoniti zastopnik), niti nima ustrezne podlage;
- g) oseba oz. poslovna telefonska številka osebe ne obstaja oz. ni signala ko se poskuša vzpostaviti telefonski klic kmalu po sklenitvi police;
- h) oseba ne želi dobivati potrdil oz. drugih pisanj zavarovalnice na domači naslov;
- i) oseba je skrivnostna in se ne želi osebno srečati z zavarovalnim zastopnikom;
- j) oseba uporablja psevdonim oz. veliko različnih naslovov;
- k) oseba uporablja poštni predal ali drug način splošnega naslova;
- l) oseba izredno slabo pozna vsebino oziroma bistvene elemente njene police;

- m) oseba se pri sklenitvi posla pojavlja v spremstvu sumljivih ljudi oz. je opazovana;
- n) oseba je že bila kaznovana ali ovađena za kazniva dejanja (kar je npr. znano iz medijev ali iz obvestil Urada za preprečevanje pranja denarja);
- o) oseba izjavi oz. se hvali, da je vpletena v kazniva dejanja;
- p) oseba se z neobičajnim zanimanjem pogloblja v vzpostavljene notranje kontrole in revizije pri zavarovalnici;
- q) oseba prepičuje osebe, da ni potrebno izpolniti dokumentacijo, ki je potrebna da se opravi določen zavarovalni posel;
- r) oseba ima nenavadno dobro znanje prava, ki se nanaša na preprečevanje in odkrivanje pranja denarja;
- s) oseba sama od sebe razlaga, da je denar čist in da pri transakciji ne gre za pranje denarja;
- t) stranka ima sedež oz. stalno prebivališče v tretji državi (nečlanici EU), državi, ki je znana po proizvodnji ali razpečevanju mamil*, državi, ki je znana kot davčni raj ali off shore finančni center ali prihaja iz države v kateri ne izvajajo ukrepov za preprečevanje pranja denarja in financiranje terorizma** oziroma je taka oseba kakorkoli udeležena v poslu;
- u) oseba je predstavnik (neznane) domače ali tuje humanitarne ali druge neprofitne organizacije oziroma je takšna organizacija kakorkoli udeležena v transakciji;
- v) oseba zahteva prenos police življenjskega zavarovanja na drugo osebo, še pred iztekom zavarovanja;
- w) pri odstopu terjatev iz zavarovalne pogodbe do zavarovalnice se pogosto spremeni upravičenec.

Opomba:

* Območja, ki so znana po proizvodnji, predelavi ali preprodaji mamil. Gre za države Srednjega in Daljnega Vzhoda, ki so znane po heroinu: Turčija, Afganistan, Pakistan in države Zlatega trikotnika (Mjanmar, Laos in Tajška); države Južne Amerike znane po kokainu: Peru, Kolumbija in sosedne države; države Srednjega in Daljnega Vzhoda, Severne in Centralne Afrike ter Srednje Amerike, znane po indijski konoplji: Turčija, Libanon, Afganistan, Pakistan, Maroko, Tunizija, Nigerija in sosedne države; Mehika in sosedne države.

**Enakovredne tretje države, nečlanice EU, ki prepisujejo in upoštevajo standarde glede odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma so: Argentina, Brazilija, Kanada, Hong Kong, Japonska, Mehika, Nova Zelandija, Ruska federacija, Singapur, Švica, Južnoafriška republika, ZDA, Nizozemski Antili (Kraljevina Nizozemska), Aruba (Kraljevina Nizozemska).

**POSEBNI INDIKATORJI
ZA FINANCIRANJE TERORIZMA**

i. Indikatorji, ki se nanašajo na sklenitev pogodbe, plačilo premije in izvrševanje pogodbe:

1. Pri sklepanju zavarovanj:

- a) kot upravičenca, stranka navede osebo, ki ni ožji družinski član in glede katere obstajajo nekatere okoliščine s seznama indikatorjev;
- b) kot upravičenca, stranka navede društvo ali drugo neprofitno organizacijo;
- c) zavarovanje sklene pravna oseba za fizično osebo brez očitnega poslovnega razloga;
- d) zavarovanje sklene pravna oseba za povezano osebo, npr. pooblaščenca, ki je hkrati pooblaščenec še neke druge pravne osebe z enakim naslovom kot skleniteljica zavarovanja;
- e) Stranka plača premijo z računa v tujini, zlasti če gre za tretje države (nečlanice EU);
- f) stranka izvaja transakcije za plačilo premije z več različnih računov;
- g) sklenitelj zavarovanja je oseba, ki je vključena v aktivnosti organizacije ali fundacije, ki podpira cilje in zahteve teroristične organizacije oziroma bi lahko bila povezana s teroristično organizacijo;
- h) stranka ima stalno ali začasno prebivališče v državi ali regiji, ki podpira terorizem ali financiranje terorizma,
- i) stranka se nahaja na seznamu Varnostnega sveta Združenih narodov (<http://www.un.org/sc/committees/1267/consolist.shtml>) ali na seznamu EU (http://ec.europa.eu/external_relations/cfsp/sanctions/list/consol-list.htm), zoper katero velja omejevalni ukrep prepovedi posedovanja in razpolaganja s finančnimi sredstvi. Opomba: na seznamu EU so tudi osebe, zoper katere sankcije niso bile sprejete v zvezi s financiranjem terorizma in zato niso v pristojnosti Urada za preprečevanje pranja denarja.

2. Pri plačevanju premije:

- a) tretja oseba, ki nima pravnega interesa za plačilo premije, plača premijo za račun zavarovanca;
- b) Stranka plača premijo z računa v tujini, zlasti če gre za tretje države (nečlanice EU);
- c) stranka izvaja transakcije za plačilo premije z več različnih računov.

3. Pri izvajanju pogodbe:

- a) Stranka predlaga trajanje zavarovalne pogodbe za življenjsko zavarovanje, ki je krajše od dobe, ki jo ponuja zavarovalnica;
- b) Stranka zahteva predčasno prekinitve zavarovanja z zahtevo za izplačilo (pred potekom dobe, za katero je sklenjena zavarovalna pogodba) brez običajnega poslovnega razloga;
- c) Zahteva stranke, da se zavarovalna vsota nakaže na račun, ki se ne glasi na njeno ime;
- d) Zahteva stranke, da se zavarovalna vsota nakaže na račun osebe, ki bi lahko bila povezana s teroristično organizacijo oziroma na račun v tretji državi (nečlanici) EU;
- e) Zahteva stranke, da se korist iz zavarovanja nakaže na račun pravne osebe s kompleksno organizacijo ali neznanimi lastniki oziroma upravljavci ali na račun neprofitne organizacije;
- f) Stranka zahteva prenos police na drugo osebo še pred njenim iztekom (sprememba zavarovalca) ali pogosto spreminja upravičenca.

ii. Indikatorji, ki se nanašajo na neprofitno organizacijo (NPO)*

- a) NPO navaja veliko število pooblaščenecv za sklepanje poslov oziroma za razpolaganje s koristmi iz posla;
- b) Visoki nejasni stroški, ki niso povezani z dejavnostjo organizacije;
- c) Nima programa o pridobivanju in doniranju ali porabi sredstev;
- d) Visok procent donacij iz tujih držav ali v tuje države;
- e) Visoki zneski individualnih donacij;
- f) NPO posluje v gotovini;
- g) Finančna sredstva NPO se nahajajo na računih zaposlenih in volonterjev NPO.

Opomba:

*NPO in druge pravne osebe se lahko pri poslih življenjskega zavarovanja pojavljajo kvečjemu kot plačniki premij za fizične osebe, bodisi upravičenci iz zavarovanj ali lastniki računov za prejem izplačila upravičenj iz zavarovanja. Okoliščine iz te točke lahko zavarovalnica ugotovi iz statuta NPO, letnega poročila in pri samem poslovanju z NPO.

VIRI

1. IAIS, Guidance paper on anti-money laundering and combating the financing of terrorism, oktober 2004
2. IAIS, Guidance paper on combating the misuse of insurers for illicit purposes, oktober 2005
3. IAIS, Guidance paper on preventing, detecting and remedying fraud in insurance, oktober 2006
4. FATF-GAFI, Guidance on the risk-based approach to combating money laundering and terrorist financing, High Level Principles and Procedures, junij 2007,
5. FATF-GAFI, RBA Guidance - insurance and MSB sectors, februar 2008,
6. FATF, money laundering and terrorist financing in the securities sector, oktober 2009,
7. Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 60/2007 in 19/2010),
8. Pravilnik o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov ter upravljanju evidenc pri organizacijah, odvetnikih, odvetniških družbah in notarjih (Uradni list RS, št. 10/2008),
9. Pravilnik o določitvi pogojev za obravnavo osebe kot stranke z neznatnim tveganjem za pranje denarja ali financiranje terorizma (Uradni list RS, št. 10/2008).